

Vejica pri naštevanju v povedi

Vejico pišemo med deli povedi, ki jih naštevamo; ti deli so besede, besedne zveze ali stavki.

Ana, Nika, Marko in Peter so odšli na igrišče.

Potrebovali bomo tudi pecilni prašek, zmlete orehe, nastrgano limonino lupino in sladkor v prahu.

V prostem času rada smučam, hodim v kino, rišem in vrtnarim.

Vejice pri naštevanju ne pišemo

- pred vezniki *in, pa* ali *ter*;
- pred okrajšavami *itd., itn., ipd., idr.*;
- pred tremi pikami.

Ana, Nika, Marko *pa* Peter so odšli na igrišče. ✓
Ana, Nika, Marko, *pa* Peter so odšli na igrišče. ✗

Ana *in* Nika *ter* Peter so odšli na igrišče. ✓
Ana, *in* Nika, *ter* Peter so odšli na igrišče. ✗

Na igrišče so odšli Ana, Nika, Marko, Peter *itd.* ✓
Na igrišče so odšli Ana, Nika, Marko, Peter, *itd.* ✗

Na igrišče so odšli Ana, Nika, Marko, Peter ... ✓
Na igrišče so odšli Ana, Nika, Marko, Peter, ... ✗

Pred vejico ni presledka, za njo pa je. (Vejico torej napišemo tako kot piko, vprašaj, klicaj, dvopičje in podpičje.)

Ana, Nika, Marko in Peter so odšli na igrišče. ✓

Ana, Nika, Marko in Peter so odšli na igrišče. ✗

Ana, Nika, Marko in Peter so odšli na igrišče. ✗

Ana, Nika, Marko in Peter so odšli na igrišče. ✗

Za okrajšavo na koncu povedi ne pišemo še ene pike.

Potovali bodo Ana, Nika, Peter *itd.* ✓
Potovali bodo Ana, Nika, Peter *itd.,* ✗

Pred tremi pikami naredimo presledek. Če stojijo na koncu povedi, za njimi ne pišemo še ene pike.

Sošolci so Jošt, Nik, Peter ... ✓
Sošolci so Jošt, Nik, Peter... ✗
Sošolci so Jošt, Nik, Peter .... ✗

1 Vstavite vejico, kjer je treba.

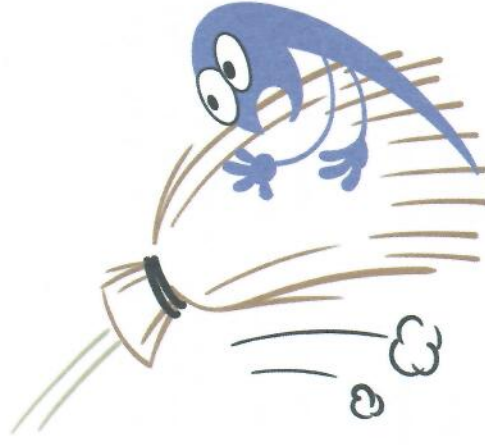
- Tromejnik stoji na tromeji med Avstrijo Slovenijo in Madžarsko.
- V vodo dodajte žličko morske soli pa ščepec kamilic melise in mete.
- Sličice uporabite za rezanje lepljenje ustvarjanje ...
- Med prazniki sem spekla potico okrasila božično drevo obiskala stare starše in prebrala knjigo.
- Ptici se hranijo z nektarjem rastlinami semeni žuželkami ribami sesalci mrhovino ipd.
- Živel je v Münchnu Berlinu Parizu na Dunaju in še v drugih evropskih mestih.
- Smreka na Prešernovem trgu je visoka 18 metrov težka skoraj 5 ton in okrašena s približno 10 kilometri luči.

2 Katera poved v dvojici je napisana prav?

- Preveč zaužite kave lahko povzroči slabost, nespečnost, in pogosto uriniranje.
- Preveč zaužite kave lahko povzroči slabost, nespečnost in pogosto uriniranje.
- V datoteki so navodila za oblikovanje naslovov, podnaslovov ipd.
- V datoteki so navodila za oblikovanje naslovov, podnaslovov, ipd.
- Ubežniki so prišli k Meti enkrat, dvakrat ...
- Ubežniki so prišli k Meti enkrat, dvakrat, ...
- Zgodbe nekdanjih bolnikov so zgodbe o upanju in strahu, ter moči in hvaležnosti.
- Zgodbe nekdanjih bolnikov so zgodbe o upanju in strahu ter moči in hvaležnosti.

3 Vstavite vejico ali odpravite njeno napačno rabo.

- V šolo smo morali prinesiti, barvice svinčnik, radirko flomastre in ravnilo.
- Maja ima zelene, oči, rjave, lase in svetlo, polt.
- Bon se ne prenaša med brati, sestrami, bratranci, sestričnami, strici, tetami, sosedi, prijatelji, sodelavci, itd.
- Otroku se je nenadoma poslabšala osnovna bolezen, ima visoko vročino, ne, je in ne, pije.
- Stanovanje ima predprostor, kuhinjo z jedilnico, dnevni prostor, dve spalnici in dva balkona, ter klet in parkirno mesto v podzemni garaži.
- V trgovini sem kupila 20 dag salame, pol kg kruha, in 100-gramsko čokolado.
- Moj naslov je: Maistrova ulica 56 2000 Maribor.
- Za doseganje stanja sproščenosti priporočamo trebušno dihanje postopno mišično sproščanje vizualizacijo meditacijo, idr.
- Ženin je nosil belo srajco zelen brezrokavnik, in barvno ujemajočo se kravato, ter temno sivo obleko.

Vejica pri naštevanju po alinejah

Pri naštevanju po alinejah (ali točkah) pišemo vejico na koncu vsakega naštetega dela.

Rastline se delijo na tri osnovne skupine:

- mahove,
- praprotnice,
- semenke.

Če so naštetih deli v alinejah kratki, vejico pišemo ali ne. Če vejice ne pišemo, pazimo na to, da pred zadnjo alinejo ne napišemo veznika (npr. in) in da je ne končamo s končnim ločilom.

Rastline se delijo na tri osnovne skupine:

- mahove
- praprotnice
- semenke ✓

Rastline se delijo na tri osnovne skupine:

- mahove,
- praprotnice in
- semenke. ✓

Rastline se delijo na tri osnovne skupine:

- mahove
- praprotnice in
- semenke. ✗

Če so naštetih deli v alinejah daljši ali zapleteni, lahko namesto vejice napišemo podpičje.

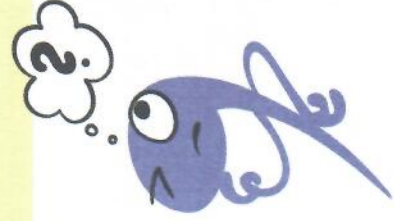
Stavčni členi so:

- povedek: Ana je po spletu naročila bralnik;
- osebek: Ana je po spletu naročila bralnik;
- predmet: Ana je po spletu naročila bralnik;
- prislovno določilo: Ana je po spletu naročila bralnik.

Če so v alinejah napisane povedi, postavimo na konec vsake alineje končno ločilo (piko), ne vejice.

Obstajajo štiri tipi temperamenta:

1. Sangviniki so ekstrovertirani, dobri govornici in optimistično naravnani.
2. Koleriki so ekstrovertirani, optimistični in podjetni, vendar se lahko zelo hitro razburijo in razjezijo.
3. Melanholiki so introvertirani, razmišljujoči, občutljivi in pesimistični.
4. Flegmatiki so introvertirani, neodločni, pesimistični in se izogibajo prepirom.

1 Kateri zapisi so pravilni?

- a) Vprašanja so:
– odprta,
– zaprta,
– neposredna
– posredna
- b) Vprašanja so:
– odprta,
– zaprta,
– neposredna in
– posredna.
- c) Vprašanja so:
– odprta,
– zaprta,
– neposredna,
– posredna.
- d) Vprašanja so:
– odprta
– zaprta
– neposredna
– posredna

2 Kateri zapis je pravilen?

- a) Čebulnice sadimo po naslednjem postopku:
• Za sajenje izberemo ustrezno mesto na vrtu, in sicer tam, kjer prst ni preveč vlažna in zbita.
• Iz zemlje odstranimo ves plevel.
• Izkopljemo luknjico, ki naj bo globoka trikrat toliko, kot je široka čebulica.
• V vsako luknjico položimo eno čebulico, jo zasujemo z zemljo in zalijemo z večjo količino vode.
- b) Čebulnice sadimo po naslednjem postopku:
• Za sajenje izberemo ustrezno mesto na vrtu, in sicer tam, kjer prst ni preveč vlažna in zbita;
• Iz zemlje odstranimo ves plevel;
• Izkopljemo luknjico, ki naj bo globoka trikrat toliko, kot je široka čebulica;
• V vsako luknjico položimo eno čebulico, jo zasujemo z zemljo in zalijemo z večjo količino vode.

3 Odpravite napake.

- a) Obstajajo štirije tipi temperameta:
• Sara
• Katarina
• Medeja
• Jošt
• Anej in
• Aljaž.
- b) Prošnji je treba priložiti:
1. življenjepis
2. spričevalo o opravljeni maturi
3. potrdilo o znanju tujega jezika;
- c) Če potrebujete pomoč,
– nas lahko pokličete na tel. št. 041 300 307.
– nam lahko pišete na e-naslov info@podjetje.si;
– lahko obiščete našo spletno stran www.podjetje.si,
– lahko obiščete našo fb-stran,
– nam lahko pišete na naslov Podjetje, d. o. o., Ljubljanska ul. 120, 2310 Slovenska Bistrica
- d) Za izdelavo papirnatega zmaja potrebujemo:
– škarje in nož za karton (olfa nož)
– svinčnik, barvice, flomastre;
– ravnilo
– leseni paličici,
– lepilo
– barvni papir;
– krep papir
– močnejšo vrvico

Vejica v večstavčni povedi

Večstavčna poved je zložena iz dveh ali več **stavkov** (torej vsebuje dve ali več **osebnih glagolskih oblik**).

Boli me gleženj, zato težko hodim.

Peter je razmišljal, da bi kupil nove pnevmatike, ker se bliža zima.

Stavki v večstavčni povedi so med seboj po navadi povezani z veznikom (npr. **toda, ker**) ali s katero drugo besedo, ki nastopa v vlogi veznika:

- z oziralnim zaimkom (npr. **ki**) ali oziralnim prislovom (npr. **kjer**),
- z vprašalnim zaimkom (npr. **kdo**) ali vprašalnim prislovom (npr. **kje**),
- s členkoma **ali** (pogovorno **če**) in **naj**.

Želela sem si kupiti čevlje, **toda** nisem imela dovolj denarja.

Težko hodim, **ker** me boli gleženj.

Dvignite roko tisti učenci, **ki** bi šli raje na izlet na Primorsko.

Podpišite se, **kjer** je okvirček za podpis.

Turiste je zanimalo, **kdo** je ustvaril Prešernov spomenik.

Ne spomni se, **kje** je pozabil plašč.

Učiteljica nas je vprašala, **ali** smo že naredili nalogo.

Z upravne enote so me pozvali, **naj** dopolnim svojo vlogo.

Mejo med stavkoma praviloma zaznamujemo z vejico. To po navadi postavimo pred veznik ali pred besedo, ki nastopa v vlogi veznika.

Težko hodim, **ker** me boli gleženj.

Podpišite se, **kjer** je okvirček za podpis.

Včasih pa poved začnemo z veznikom, oziralnim zaimkom ali oziralnim prislovom; tedaj napišemo vejico na koncu prvega stavka. V tako zloženih povedih smo torej pozorni na to, kje se konča prvi stavek oz. kje se začne naslednji.

ker me boli gleženj, težko hodim.

kjer je okvirček za podpis, se podpišite.

V poved včasih vrinemo stavek; tedaj napišemo vejico na obeh njegovih straneh, tj. pred in za njim. V tako zloženih povedih smo torej pozorni na to, kje se začne vrinjeni stavek in kje se konča.

Srna, **ki** jo je povozil avto, je obležala ob cesti.

Petra je, **to** mi je povedala Ana, izpit opravila z odliko.

..... KJE TOREJ PIŠEMO VEJICO? .....

Vejico pišemo med stavki, ki so le naštetí – razen pred tistim, ki se začne z veznikom in, pa ali ter (→ gl. tudi pogl. *Vejica pri naštevanju v povedi*).

Zjutraj se mlajši otroci žogajo, starejši plezajo po drevesih, vaditelji pa se pogovarjajo o načrtovanih dnevnih dejavnostih.

1 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Danes sem napisala seminarsko nalogo se učila s prijateljico pomagala mami skuhati kosilo ...
- Na potovanju smo občudovali naravne in kulturne znamenitosti pokušali lokalno hrano in si ogledali muzikal.
- Oprhal sem se si oblekel športna oblačila in šel s prijatelji igrati nogomet.
- Neznanec je naši sosedi poškodoval avto rnil njenega psa in razbil šipe na oknih ter njena vhodna vrata polil s kislino.
- Za zdravje uživajmo svežo in lokalno pridelano zelenjavo v svoj vsakdan vključujmo športne dejavnosti ne pijmo alkoholnih pijač in ne kadimo.
- Rumenjake in sladkor penasto stepemo dodamo presejano moko v zmes previdno vmešamo trd sneg beljakov nato biskvitno testo prelijemo v pekač in ga pečemo 20 minut.

Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z veznikom *toda, ampak, vendar, pa, a, temveč, marveč, zato, torej, saj, kajti, namreč.*

Želela sem si kupiti nove čevlje, *ampak* nisem imela dovolj denarja.

Deževalo je, *zato* nismo odšli v hribe.

To je Anjin zvezek, *saj* je na njem napisano njeno ime.

Včasih tak stavek vrinemo v poved ter napišemo vejico pred in za njim. (Vendar take povedi niso slogovno ustrezne.)

Ana je *ampak* Vesna tega takrat še ni vedela, medtem že odpotovala.

2

Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite besedo, pred katero pišemo vejico.

- Lahko bi postal zelo uspešen glasbenik a se je raje posvetil plesu.
- Na proslavo ob kulturnem dnevu smo povabili tudi župana vendar se je ni mogel udeležiti.
- Zdravilo mu sploh ne pomaga ampak mu celo škoduje.
- Novica je ni pomirila temveč jo je vznemirila.
- Predavanje gostujočega profesorja je bilo zelo zanimivo toda nekaj študentov ga ni poslušalo.
- V soboto ne bo samo deževalo temveč bo tudi snežilo.
- Pri gradnji hiše nam ni le svetoval ampak nam je tudi pomagal.
- Lastnik izgubljenega psa je poštenemu najditelju obljubil denarno nagrado pa ni izpolnil svoje obljube.

Veznik *pa* izraža naštevanje ali nasprotje.

Pred njim pišemo vejico samo tedaj, kadar izraža nasprotje (in ga zato lahko zamenjamo z veznikom *ampak/toda/vendar*).

Zagledala sem te, pa/ampak/vendar te nisem uspela pozdraviti. ✓

Zagledala sem te, pa sem ti pomahala. ✗

3

Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite besedo, pred katero pišemo vejico.

- Dolgo si je pripravljala šolsko torbo zato je zamudila avtobus.
- Na roki ima mavec torej si jo je verjetno zlomil.
- Ceste so bile slabe zato smo raje potovali z vlakom.
- Temperature se še vedno gibljejo pod ničlo torej se sneg na smučiščih še ne bo hitro stalil.
- Park v središču prestolnice ima status spomenika naravne in kulturne dediščine zato morajo biti vsi posegi v njem skladni z navodili pristojnih ustanov.

4 Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite besedo, pred katero pišemo vejico.

- Besedila nismo dobro razumeli saj si ni nihče veliko zapomnil.
- Zdravnica je bila utrujena kajti ni se več odzivala na vprašanja medicinske sestre.
- Manja in Aljaž nista več par saj ju že dolgo nismo videli skupaj.
- Slovenska teniška igralca je turnir začela odlično saj je že v prvem krogu premagala japonsko tekmico.
- Številno ekip na odbojgarskem turnirju je omejeno nastopa jih namreč lahko samo dvanajst.

Veznik *namreč* po navadi ne stoji na začetku stavka. Zato vejice ne pišemo pred njim, temveč pred besedo, s katero se začne stavek.

To je *Anjin zvezek*, na njem je *namreč* napisano njeno ime.

5 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Vodič je govoril zelo zanimivo toda noben turist ga ni poslušal.
- Sestra je nestrpna torej nekoga pričakuje.
- Stripi Mikija Mustra so pri mladih bralcih zelo priljubljeni saj so v šolski knjižnici vedno izposojeni.
- Razmere za tekmovanje so bile zelo zahtevne zato je bil naš smučarski as toliko bolj vesel zmage.
- Veliko mladih se po nekaj letih življenja v tujini želi vrniti v domovino vendar se ob tem soočijo s številnimi ovirami.
- Asja ni le naredila svoje domače naloge ampak je pomagala tudi sošolcem.

Vejico **pišemo** pred stavkom, ki se začne z veznikom *da*, *ko*, *preden*, *kot*, *ker*, *če*, *čeprav*, *četuđi*.

Starši mi ne dovolijo imeti psa, *čeprav* si ga zelo želim.

Če poved začnemo z enim od teh veznikov, napišemo vejico za prvim stavkom.

Čeprav si zelo želim imeti psa, mi starši tega ne dovolijo.

Če tak stavek vrinemo v poved, napišemo vejico pred in za njim.

Novica, *da* je Vesna ozdravela, *nas* je zelo razveselila.

6 Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite besedo, pred katero pišemo vejico.

- Ceste so bile zjutraj zasnežene ker ponoči niso plužili snega.
- Najverjetneje bi zamudila šolski avtobus če me ne bi zbudila budilka.
- Razmišljala je da bi odšla študirat v tujino.
- Sendvič je pojedel kot bi mignil.
- Snežaka bomo naredili ko bo spet snežilo.
- Molčala sta čeprav sta znala odgovoriti na učiteljeva vprašanja.
- Ugasni vse luči preden boš šel od doma.
- Še vedno se čuti Prekmurca četuđi že od otroštva živi v Ljubljani.

7 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Pokličí me ko boš končala delo za šolo.
- Ko boš končala delo za šolo me pokličí.
- Pacienta so premestili na oddelek za intenzivno nego ko se mu je stanje po operaciji nenadoma poslabšalo.
- Ko se je pacientu stanje po operaciji nenadoma poslabšalo so ga premestili na oddelek za intenzivno nego.

- d) Dojenčki bodo z novim cepivom prvič cepljeni ko bodo dopolnili tri mesece.
- e) Ko bodo dojenčki dopolnili tri mesece bodo prvič cepljeni z novim cepivom.
- f) Ko bomo zbrali dovolj denarja bomo odpotovali v Afriko.
- g) V Afriko bomo odpotovali ko bomo zbrali dovolj denarja.
- h) Ko so nemški arheologi sredi 19. stoletja odkrili ruševine antične Olimpije se je začelo razmišljati o oživitvi olimpijskih iger.
- i) O oživitvi olimpijskih iger se je začelo razmišljati sredi 19. stoletja ko so nemški arheologi odkrili ruševine antične Olimpije.

8 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Jopice ne potrebuješ ker prostor ogrevajo.
- b) Ker prostor ogrevajo ne potrebuješ jopice.
- c) Ker je imel dolge noge je delal dolge korake.
- č) Delal je dolge korake ker je imel dolge noge.
- d) Ker sem bila dolgo zunaj je mamo in očeta skrbelo zame.
- e) Mamo in očeta je skrbelo zame ker sem bila dolgo zunaj.
- f) Jana je ostala doma ker jo je bolela glava.
- g) Ker je Jano bolela glava je ostala doma.
- h) Ker je izbruhnil podvodni vulkan je na morski gladini nastal cunami.
- i) Na morski gladini je nastal cunami ker je izbruhnil podvodni vulkan.

9 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Krema bo postala premeška če boste zmes mešali prehitro.
- b) Če boste zmes mešali prehitro bo krema postala premeška.
- c) Če boš počistila kopalnico boš lahko šla ven.
- č) Lahko boš šla ven če boš počistila kopalnico.
- d) Če bi na preizkusu znanja dosegel manj kot 50 odstotkov točk bi prejel oceno nezadostno.
- e) Na preizkusu znanja bi prejel oceno nezadostno če bi dosegel manj kot 50 odstotkov točk.
- f) Vsa zemljepisna lastna imena bi napisali pravilno če bi pogledali v Slovenski pravopis.
- g) Če bi pogledali v Slovenski pravopis bi vsa zemljepisna lastna imena napisali pravilno.
- h) Če boste uporabili že pripravljeno razkužilo upoštevajte navodila proizvajalca.
- i) Upoštevajte navodila proizvajalca če boste uporabili že pripravljeno razkužilo.

10 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Snega še ni čeprav je že konec januarja.
- b) Čeprav je že konec januarja snega še ni.
- c) Peter je bil v šoli zelo uspešen čeprav je težko usklajeval šolske obveznosti s treningom atletike.
- č) Čeprav je Peter težko usklajeval šolske obveznosti s treningom atletike je bil v šoli zelo uspešen.
- d) Čeprav ne maram sladic sem po kosilu pojedla tiramisu.
- e) Po kosilu sem pojedla tiramisu čeprav ne maram sladic.

- f) Čeprav je pojedel veliko makaronov si je zaželel še sladoled.
- g) Zaželel si je še sladoled čeprav je pojedel veliko makaronov.
- h) Četudi Luka na tekmi v Torontu sploh ni igral so vsi ljubitelji košarke govorili samo o njem.
- i) Vsi ljubitelji košarke so govorili samo o Luku četudi na tekmi v Torontu sploh ni igral.

11 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Preden je prišel do vrat je v rokah že držal ključ.
- b) V rokah je že držal ključ preden je prišel do vrat.
- c) Tableto proti slabosti vzemite preden se boste odpravili na pot.
- č) Preden se boste odpravili na pot vzemite tableto proti slabosti.
- d) Preden odidemo na počitnice doma vedno zalijemo rože.
- e) Doma vedno zalijemo rože preden odidemo na počitnice.
- f) Preden visokorasle trajnice zrastejo do polne velikosti privežite njihova stebila k opori.
- g) Stebla visokoraslih trajnic privežite k opori preden te zrastejo do polne velikosti.

12 Vstavite vejico, kjer je treba.

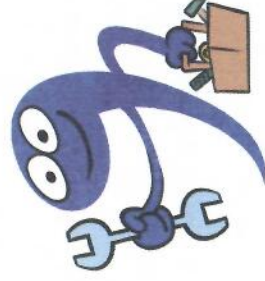
- a) Pokličite me ko se boš pripeljal do prve bencinske črpalke.
- b) Nariši krog preden boš narisal kvadrat.
- c) Ko sem bila mlada sem imela zelo goste lase.
- č) Preden bom o sestanku obvestila vse člane odbora bi se rada pogovorila z Vami.
- d) Ko se je začela predstava je v dvorani zavladala popolna tišina.
- e) Preden so nepridipravi oropali zlatarno so zvezali prodajalko.

13 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Ker imam močno povišano telesno temperaturo bom šel k zdravniku.
- b) Četudi je življenje v džungli nevarno se mnogi raziskovalci tja radi vračajo.
- c) Če bi se pripeljala prej bi lažje našla parkirni prostor.
- č) Preden boste začeli jemati zdravilo se o tem posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.
- d) Čeprav je snežilo celo noč so bile ceste na Notranjskem zjutraj že splužene.
- e) Ko boste spet v Mariboru nas obiščite.

14 Vstavite vejico ali odpravite njeno napačno rabo.

- a) Zelo ga je razveselilo da so ga povabili na zabavo.
- b) Prehladila sem se ker, nisem bila dovolj topla oblečena.
- c) Če je električni krog sklenjen žarnica sveti.
- č) Čeprav sem bila, zelo razočarana, tega nisem pokazala.
- d) Film, sta gledala kot bi bila v transu.
- e) Ko smo se ulegli se je zunaj, zaslišal neznošen ropot.
- f) Preden prideš me, pokliči.
- g) Motilo me je, to da ni nihče želel prevzeti odgovornosti.
- h) Dobro se boste počutili le tedaj ko boste zadovoljni sami s sabo.
- i) Rižev narastek je, točno tak kot ga je pripravljala babica.

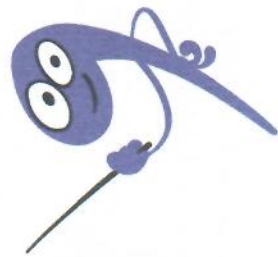
Vstavite vejico, kjer je treba.

- Ker si je Aleš zlomil nogo se ni mogel udeležiti šole v naravi.
- Zaradi zlomljene noge se Aleš ni mogel udeležiti šole v naravi.
- Ko so planinci prišli na vrh gore se jim je ponudil čudovit razgled na dolino.
- Po prihodu na vrh gore se je planincem ponudil čudovit razgled na dolino.
- Če se bo prijavilo manj kot 20 kolesarjev bo izlet žal odpadel.
- Ob prijavi manj kot 20 kolesarjev bo izlet žal odpadel.
- Obveščamo vas da je razpis za študijsko izmenjavo v naslednjem študijskem letu že objavljen.
- Obveščamo vas o že objavljenem razpisu za študijsko izmenjavo v naslednjem študijskem letu.
- Se zjutraj zbudite nenaspani čeprav ste šli zgodaj v posteljo?
- Se zjutraj zbudite nenaspani kljub zgodnjemu odhodu v posteljo?
- Če želite lahko za otroke prispevate nekaj denarja.
- Po želji lahko za otroke prispevate nekaj denarja.
- Jaš se je učil da bi izboljšal oceno.
- Jaš se je učil za boljšo oceno.

Če stavek, ki se začne z veznikom, pretvorimo v predložno zvezo, vejice ne pišemo, npr.

Ker je bilo slabo vreme, se nismo povzpeli na Triglav. →

Zaradi slabega vremena se nismo povzpeli na Triglav. ✓
Zaradi slabega vremena, se nismo povzpeli na Triglav. ✗

Katera poved v dvojici je napisana prav?

- Po trčenju z motorjem, je še nekaj časa vozil po odstavnem pasu.
- Po trčenju z motorjem je še nekaj časa vozil po odstavnem pasu.
- Zaradi naraščanja potrebe po strokovnih kadrih, so takoj zaposlili vse mehatronike.
- Zaradi naraščanja potrebe po strokovnih kadrih so takoj zaposlili vse mehatronike.
- Kljub testiranju zmožnosti glasnega branja so se učenci in učenke zabavali.
- Kljub testiranju zmožnosti glasnega branja, so se učenci in učenke zabavali.

Katera poved v skupini ni napisana prav?

- Test bomo pisali, ko se bo profesorica vrnila v šolo.
- Test bomo pisali po profesorični vrnitvi v šolo.
- Ko se bo profesorica vrnila v šolo bomo pisali test.
- Po profesorični vrnitvi v šolo bomo pisali test.
- Zaradi grmenja in bliskanja, smo izklopili vse električne naprave.
- Ker je grmelo in se bliskalo, smo izklopili vse električne naprave.
- Vse električne naprave smo izklopili, ker je grmelo in se bliskalo.
- Vse električne naprave smo izklopili zaradi grmenja in bliskanja.
- Čarovnična metla je poletela, če se je je čarovnica dotaknila s čarobno travno bilko.
- Če se je čarovnica dotaknila svoje metle s čarobno travno bilko, je metla poletela.
- Čarovnična metla je poletela, ob dotiku s čarobno travno bilko.
- Ob dotiku s čarobno travno bilko je čarovnična metla poletela.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Odzval sem se kot mi je svetoval oče.
- Gledal jo je kot bi jo prvič videl.
- Kot smo videli so se otroci hitro spoprijateljili.
- Zgodilo se je kot ste predvidevali.
- Poljubil jo je kot je ni še nihče.
- Kot smo se dogovorili včeraj bomo šli na ekskurzijo na Primorsko.
- Obisk pohodnikov je boljši kot je pričakoval oskrbnik planinske kočice.

Vstavite vejico, kjer je treba. (V štirih povedih vejice ni.)

- Na gredice lahko novembra posejemo prezimna žita kot sta pšenica in ječmen.
- Na odru je zapela kot prava zvezda.
- Rada me ima takšnega kot sem.
- Bolje je delati kot lenariti.
- Pri najhujši obliki ozeblin zmrznejo tudi globoka tkiva kot so mišice in kite.
- Premico si predstavljamo kot neomejeno ravno črto.
- V planinski koči je v soboto prenočilo več pohodnikov kot prejšnji konec tedna.

Pred veznikom kot pišemo vejico le, če mu sledi stavek (tj. *osebna glagolska oblika*), sicer pa je ne pišemo.

Bodi *tak*, *kot si*. ✓

Bodi *tak* *kot si*. ✗

Bodi *tak* *kot vedno*. ✓

Bodi *tak*, *kot vedno*. ✗

Vstavite vejico, kjer je treba.

- O tem da se bo kmalu naučil brati ni dvomil nihče.
- Le tedaj ko boste zadovoljni sami s sabo se boste dobro počutili.
- Takrat ko je poškodovane manj kot 20 odstotkov površine fasade se odločimo za popravilo fasade.
- Tak kot si bil včeraj si mi najbolj všeč.
- Na mamine besede da bo treba posesati hišo se nisem takoj odzval.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Preizkusa se lotite tako da najprej pripravite vse potrebne sestavine.
- Napravo zaženet tako da pritisnete zeleni gumb.
- Umikaj se tako da hodiš ob ograji.
- Zelo rad imam poletje tako da sem se na podnebje v Kaliforniji zelo hitro privadil.
- Vsa vas je včasih »delala« kot širša družina tako da nam je bilo vsem dobro.
- Za lažje dihanje uporabite evkaliptusovo olje tako da nekaj kapljic vtrete na prsni koš.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Čim kakovostnejši je izdelek tem lažje se bo prodajal.
- Čim večkrat boste pregnetli testo med vzhajanjem tem rahlejša bo potica.
- Čim bližje je bil datum volitev za predsednika države tem več je bilo reklamnih plakatov ob cestah.
- Čim pogosteje boste vadili tem lažje se boste z rokami dotaknili tal.
- Čim večkrat boste nastopali pred javnostjo tem manj treme boste imeli.

Kadar v povedi uporabimo dvodelni veznik čim – tem, pišemo vejico pred tem.

Čim večkrat boste šli na izlet v hribe, **tem** boljšo kondicijo boste imeli. ✓

Čim večkrat boste šli na izlet v hribe **tem** boljšo kondicijo boste imeli. ✗

Izraz **tako da** včasih uporabimo namesto veznika zato; tedaj napišemo vejico pred besedo **tako**.
Sošolke in sošolci **ter** učiteljica so zelo prijazni, **tako da** se v novem razredu počutim odlično. ✓

Sošolke in sošolci **ter** učiteljica so zelo prijazni, **tako**, **da** se v novem razredu počutim odlično. ✗

Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z večbesednim veznikom, npr. medtem ko, potem ko, brž ko, še ko, že ko, bolj ko/kot, manj ko/kot, več ko/kot, dlje ko/kot, namesto da, kljub temu da, s tem da, češ da, toliko da, samo da, le da, ne da bi, tudi če, in sicer, in to, tj./to je.

Vedno več ljudi posvoji psa, namesto da ga kupi.

Če poved začnemo z enim od teh večbesednih veznikov, napišemo vejico za prvim stavkom.

Namesto da bi ljudje kupili psa, ga raje posvojijo.

Znotraj večbesednega veznika ne pišemo vejice.

Vedno več ljudi posvoji psa, namesto da ga kupi. ✓

Vedno več ljudi posvoji psa, namesto, da ga kupi. ✗

Včasih tak stavek vrinemo v poved in napišemo vejico pred in za njim. (Vendar take povedi niso slogovno ustrezne.)

Ana je, namesto da bi poslušala predavanje, razmišljala o večrajšnjem filmu.

- c) Na tem območju je vožnja po cesti dovoljena s tem da vozniki ne smejo ogrožati pešcev in kolesarjev.
 č) Glavnega dirigenta so odstavili češ da se prepogosto mudi na gostovanjih v tujini.

25

Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite večbesedni veznik, pred katerim pišemo vejico.

- a) Učenci so skoraj izgubili voljo do učenja samo da jim je kdo omenil sinus in kosinus.
 b) Limonovec čez zimo zalivamo zelo skromno toliko da se ne izsuši.
 c) Dedek se je začel ukvarjati z gostinstvom pred 50 leti še ko je živel na Dolenjskem.
 č) Najboljši nogometaši čutijo zmago že ko na tekmi prvič brčnejo žogo.
 d) Palačinke za polnjenje z zelenjavo pripravimo na klasičen način le da tekoče mase ne sladkamo.

26

Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Raje se oprhaj namesto da se kopaš.
 b) Namesto da se kopaš se raje oprhaj.
 c) Medtem ko sva z mamo čakali na rezultate krvnih preiskav mi je zdravnica predpisala zdravlilo proti slabosti.
 č) Zdravnica mi je predpisala zdravlilo proti slabosti medtem ko sva z mamo čakali na rezultate krvnih preiskav.
 d) Kljub temu da sem pogosto sama nisem osamljena.
 e) Nisem osamljena kljub temu da sem pogosto sama.

23

Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite večbesedni veznik, pred katerim pišemo vejico.

- a) Igorja je zadel motorist medtem ko je skušal pomagati ponesrečencu.
 b) Otrok je čokolado raje privoščil drugim namesto da bi jo pojedel sam.
 c) Ali lahko dobim karies kljub temu da imam zalivko?
 č) Zamahnil je z roko češ da se ga to ne tiče.
 d) Matjaž neha jokati samo da zagleda svojo mamo.

24

Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite večbesedni veznik, pred katerim pišemo vejico.

- a) Vrnite se na začetek kolone brž ko pritečete na cilj.
 b) Galerijo lahko obiščete tudi ob nedeljah in sicer je odprta med 10. in 17. uro.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Deklica je stopila na cesto ne da bi pogledala levo in desno.
- Ne da bi koga pozdravil je užaljeno odvihral domov.
- Praznovali smo Anin rojstni dan ne da bi ji voščili.
- Nočem umreti ne da bi zares živela.
- Človek težko dela ves dan ne da bi vmes občutil utrujenost ali lakoto.
- Ne da bi sploh poznal to turistično agencijo je pri njih plačal potovanje v Avstralijo.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Medtem ko sem zlagala brisače sta otroka iskala pare nogavic.
- Namesto da obsojate raje razmišljajte o pomoči potrebnim otrokom.
- Kljub temu da sem spal le pet ur sem se počutil kar dobro.
- Brž ko prispete na cilj nas pokličite.
- Bolj ko razmišljam o tem manj razumem.
- Dije ko sem poslušala otroka bolj se mi je smilil.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Predstavo sta gledala ne da bi rekla besedo.
- Predstavo sta gledala brez besed.
- S postelje je vstala brez pomoči fizioterapevta.
- S postelje je vstala ne da bi ji pomagal fizioterapevt.
- Kljub temu da je tekač izboljšal svoj osebni rekord ni bil zadovoljen z rezultatom.
- Kljub izboljšanemu osebnemu rekordu tekač ni bil zadovoljen z rezultatom.

Če stavek, ki se začne z večbesednim veznikom, pretvorimo v predložno zvezo, vejice ne pišemo, npr.

Potem ko so planinci prišli na vrh, so pomalicali. →

Po prihodu na vrh so planinci pomalicali. ✓

Po prihodu na vrh, so planinci pomalicali. ✗

- Kljub slabemu počutju je poštar še naprej raznašal pošiljke.
- Kljub temu da se je poštar slabo počutil je še naprej raznašal pošiljke.
- Medtem ko se je Filip vračal proti domu je bil priča prometni nesreči.
- Med vračanjem proti domu je bil Filip priča prometni nesreči.
- Med gledanjem tekme je mama pripravljala večerjo.
- Medtem ko smo gledali tekmo je mama pripravljala večerjo.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Teniški igralec je predal dvoboj potem ko zaradi bolečin v hrbtu ni mogel več tekati po igrišču.
- Razgledni stolp so do nadaljnjega zaprli potem ko so ob tehničnem pregledu na njem opazili večje razpoke.
- Dogovori o mirovnem sporazumu med državama so bili prekinjeni potem ko se predsednika v imenu svoje države nista želela opravičiti za zločine iz preteklosti.

- Blizu Berlina se je porušil most potem ko se je v enega od njegovih stebrov zaletel tovornjak.
- Potem ko je napisal disertacijo se je zaposlil v zelo uspešnem računalniškem podjetju.
- Potem ko sem prišla domov sem šla takoj spat.
- Šele potem ko je prejela oskarja so jo začeli obravnavati kot resno igralko.

Med pisanjem povedi z večbesednim veznikom *potem* ko smo pogosto v zadregi: ali naj napišemo vejico pred *potem* ali med *potem* in *ko*?

Vejico načeloma pišemo pred *potem*. Če pa besedo *potem* posebej poudarimo, lahko vejico napišemo med *potem* in *ko*.

Jani je skočil v reko, potem ko se je deklica začela utapljati. ✓

Poudarjeno: *Jani je skočil v reko potem, ko se je deklica začela utapljati.* ✓

Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Nogometas se je vrnil na trening samo dva tedna po tem ko je doživel infarkt.
- b) Sodišče mora izdati sodbo v roku 15 dni po tem ko je prejelo spis.
- c) Kmalu po tem ko smo v Dnevniku razkrili nezakonito delovanje podjetja so kriminalisti začeli preiskovati primer.
- č) Še dolgo po tem ko smo pripotovali domov smo se spominjali obiska živalskega vrta v San Diegu.
- d) Takoj po tem ko mi je tat iztrgal torbico sem padla.

Kadar zvezo potem ko izgovorimo tako, da poudarimo kazalni zaimek tem, jo napišemo po tem, ko.

Še dolgo po tem, ko smo pripotovali domov, smo bili navdušeni nad potovanjem.

Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z zaporednima veznikoma, npr. da če, da čeprav, da ker, da ko, in če, in čeprav, in da, in ker, in ko, kot da, kakor da.

Gledal me je, **kot da** me je prvič videl.

Med zaporednima veznikoma ne pišemo vejice.

Gledal me je, **kot da** me je prvič videl. ✓

Gledal me je, **kot, da** me je prvič videl. ✗

Če se poved za takim stavkom nadaljuje, pišemo vejico tudi za njim.

Gledal me je, **kot da** me je prvič videl, in se mi je ponovno predstavil.

Pri gradnji hiše so nama pomagali prijatelji, **in ko** je bila končana, sva jih povabila na piknik.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Pleše kot da bi imel dve levi nogi.
- b) Videti je kakor da udarja s tačko ob tla.
- c) Cena je ugodna in ker je program zelo učinkovit priporočam nakup.
- č) Že nekaj zim zapored pri nas ni bilo veliko snega in če se bodo uresničile napovedi meteorologov bo verjetno tudi letos tako.
- d) Na oljčnem olju popražimo čebulo in ko postekleni dodamo na kocke narezan paradiznik.
- e) Slovenska znanstvenica že deset let živi v Oxfordu in čeprav pogosto prihaja v Slovenijo se pri nas nerada pojavlja v javnosti.
- f) Direktorica podjetja je poudarila da ker gre za pomembno delovno mesto pri izbiri osebe zanj ne sme biti nobene nepravilnosti.

Katera poved v skupini je napisana prav?

- a) Delavci so bili razočarani, ker čeprav so veliko delali niso prejeli dostojnega plačila.
- b) Delavci so bili razočarani, ker čeprav so veliko delali, niso prejeli dostojnega plačila.
- c) Delavci so bili razočarani ker, čeprav so veliko delali, niso prejeli dostojnega plačila.
- č) Delavci so bili razočarani, ker, čeprav so veliko delali, niso prejeli dostojnega plačila.
- d) Nogometasi bodo tokrat igrali doma in, ker je njihovo moštvo boljše od gostujočega, so prepričani o svoji zmagi.
- e) Nogometasi bodo tokrat igrali doma in ker je njihovo moštvo boljše od gostujočega, so prepričani o svoji zmagi.
- f) Nogometasi bodo tokrat igrali doma, in, ker je njihovo moštvo boljše od gostujočega, so prepričani o svoji zmagi.
- g) Nogometasi bodo tokrat igrali doma, in ker je njihovo moštvo boljše od gostujočega, so prepričani o svoji zmagi.

- h) Lastnik stanovanja je opozoril podnajemnika, da če ne bo pravočasno poravnal najemnine, ne bo mogel več stanovati pri njem.
- i) Lastnik stanovanja je opozoril podnajemnika, da, če ne bo pravočasno poravnal najemnine, ne bo mogel več stanovati pri njem.
- j) Lastnik stanovanja je opozoril podnajemnika, da če ne bo pravočasno poravnal najemnine ne bo mogel več stanovati pri njem.
- k) Lastnik stanovanja je opozoril podnajemnika da če ne bo pravočasno poravnal najemnine, ne bo mogel več stanovati pri njem.

Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z oziralnim zaimkom ali oziralnim prislovom, npr. kdor, kar, ki, kateri, kakršen, čigar, kolikor, kjer(koli), kamor(koli), koder, kadar(koli), dokler, odkar, kakor(koli).

Prijavnico naj izpolni, kdor želi na tekmovanje iz logike.

Razočarana sem bila nad gledališko predstavo, ki so jo kritiki zelo hvalili.

Pojdi, kamor želiš.

Če poved začnemo z oziralnim zaimkom ali oziralnim prislovom, napišemo vejico za prvim stavkom.

Kdor želi na tekmovanje iz logike, naj izpolni prijavnico.

Če tak stavek vrinemo v poved, napišemo vejico pred in za njim.

Smra, ki jo je povozil avto, je obležala ob cesti.

Ta, kogar je pičila kača, se boji tudi zvite vrvi.

Tam, kjer je okvirček, se podpisite.

Vejico pišemo tudi, če so oziralni zaimki *kdor, kar, kateri, kakršen* v katerem drugem sklonu, ne le v imenovalniku, npr. *kdor – kogar, komur, kogar, (o) komer, (s) komer*.

Reši se, kdor se more.

Boj se, kogar ne poznaš dobro.

Knjigo lahko podariš, komur želiš.

Poklič, kogar želiš.

Pogovarjajva se, o komer hočeš.

Druži se, s komer hočeš.

34 Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite besedo, pred katero pišemo vejico.

- Naj dvigne roko kdor želi odgovoriti na to vprašanje.
- Delam kar me veseli.
- Napišite spis o čemer želite.
- Nauči se česar še ne znaš.
- Vprašaj kogar želiš.

35 Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite besedo, pred katero pišemo vejico.

- Debelost je kronična bolezen ki nas lahko spremlja vse življenje.
- Skrbimo za sosedovega psa katerega lastnik je pred kratkim umrl.
- Na koncertu bo gost vrhunski operni pevec čigar ime javnosti še ni znano.
- Nekateri tuji zvezdniki imajo hiše kakršnih si še v sanjah ne morem predstavljati.
- Porušili so hišo katere stene so se že močno nagibale.

36 Vstavite vejico, kjer je treba. Obkrožite besedo, pred katero pišemo vejico.

- Pojdi kamor hočeš.
- Dobro sem se počutil kjerkoli sem se ustavil.
- Narečje govorim kadar se pogovarjam s starši, bratom in stariimi starši.
- Nista se videla odkar sta se razšla.
- Telefonirala ti bom od koder bom le mogla.
- Na voljo smo imeli toliko sadja kolikor smo si ga zaželeli.
- Sodnik je tekmovalec ocenjeval kakor se mu je zazdelo.
- Kosila ne začnemo jesti dokler nismo za mizo zbrani vsi družinski člani.

37 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Kdor ne skače ni Sloven'c.
- b) Kogar se bojiš tega ne ljubiš.
- c) Kar se Janezek nauči to Janez zna.
- č) Česar je polno srce rado iz ust gre.
- d) Kdor zjutraj dolgo leži žgance zamudi.

38 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Kjer osel leži tam dlako pusti.
- b) Kakor si bosta postlala tako bosta ležala.
- c) Dokler lipa cvete ji ne manjka čebel.
- č) Kadar strast govori pameti ni.
- d) Kakor se koscem streže tako jim kosa reže.

39 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Izpolniti moraš kar si obljubil.
- b) Kar si obljubil moraš izpolniti.
- c) Kdor se ne boji mrzle vode naj se mi pridruži.
- č) Naj se mi pridruži kdor se ne boji mrzle vode.
- d) Kadar se mačka umakne v skrit kotiček bi jo morali pustiti pri miru.
- e) Mačko bi morali pustiti pri miru kadar se umakne v skrit kotiček.
- f) Starše obišče enkrat na teden odkar se je odselil od doma.
- g) Odkar se je odselil od doma obišče starše enkrat na teden.
- h) Kjerkoli sem se ustavil sem srečal prijazne ljudi.
- i) Prijazne ljudi sem srečal kjerkoli sem se ustavil.

40 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Kar si obljubila moraš narediti.
- b) Obljubljeno moraš narediti.
- c) Opravičujem se za včerajšnji slab zgled otrokom.
- č) Opravičujem se za slab zgled ki sem ga otrokom dal včeraj.
- d) S sestro sva se srečali pri novi bolnišnici.
- e) S sestro sva se srečali kjer stoji nova bolnišnica.

41 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Na potovanje gremo tja kamor so lansko leto šli naši prijatelji.
- b) Študirajo tam kjer je zanimivo okolje.
- c) Govoril je tako kakor smo pričakovali.
- č) Vprašal me je to kar so me spraševali že mnogi.
- d) Rada bi spet šla tja kjer sem bila že pred dvema letoma.
- e) Direktor bolnišnice je bil tisti ki je prvi opozoril na težave.
- f) Za opravljeno delo ne boš dobil niti toliko kolikor je za nohtom črnega.

42 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Francék je prijazen želvak ki ga poznamo iz knjig in s televizijskih zaslonov.
- b) Imenuj številka ki so manjša od 510 in večja od 499.
- c) Na seminarju smo na zabaven način prišli do ugotovitev na katere prej sploh nismo bili pozorni.
- č) Vzgoja otroka je eden od zelo zahtevnih izzivov s katerimi se srečujemo starši.
- d) Lahko vam dodelim pomočnika kakršnega želite.
- e) Ponosni smo na sošolca čigar risba bo razstavljena v avli parlamenta.
- f) Iz začetnega položaja iztegnite roke navzgor kolikor je mogoče.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Premica je ravna črta ki je na obeh straneh neomejena.
- Ravna črta ki je na obeh straneh neomejena je premica.
- Skladni daljici sta daljici ki sta enako dolgi.
- Daljici ki sta enako dolgi sta skladni.
- Premici ki se sekata sta sečniči.
- Sečniči sta premici ki se sekata.
- Krožnica je sklenjena kriva črta ki omejuje krog.
- Sklenjena kriva črta ki omejuje krog je krožnica.
- Vzporedni črti sta ravni črti ki se ne sekata.
- Ravni črti ki se ne sekata sta vzporedni.

Katera poved v skupini je napisana prav?

- Po informacijah, ki jih imamo, se bo sestanka udeležilo veliko staršev.
- Po informacijah, ki jih imamo se bo sestanka udeležilo veliko staršev.
- Po informacijah ki jih imamo se bo sestanka udeležilo veliko staršev.
- Po informacijah ki jih imamo, se bo sestanka udeležilo veliko staršev.
- Ravna črta ki je na eni strani omejena, je poltrak.
- Ravna črta, ki je na eni strani omejena je poltrak.
- Ravna črta, ki je na eni strani omejena, je poltrak.
- Ravna črta ki je na eni strani omejena je poltrak.
- Otroci ki se igrajo na igrišču, so prvošolci.
- Otroci, ki se igrajo na igrišču so prvošolci.
- Otroci ki se igrajo na igrišču so prvošolci.
- Otroci, ki se igrajo na igrišču, so prvošolci.

- Šopek rož, ki ji ga je poklonil mož za obletnico poroke ji je bil zelo všeč.
- Šopek rož ki ji ga je poklonil mož za obletnico poroke ji je bil zelo všeč.
- Šopek rož, ki ji ga je poklonil mož za obletnico poroke, ji je bil zelo všeč.
- Šopek rož ki ji ga je poklonil mož za obletnico poroke, ji je bil zelo všeč.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Dopust ki sem se ga dolgo veselil je padel v vodo.
- Daril ki so izdelana doma se navadno najbolj razveselimo.
- V hiši naših daljnih sorodnikov ki je bila zgrajena leta 1919 naj bi strašilo.
- Način premikanja na smučeh ki ga imenujemo klasična tehnika je star najmanj 5000 let.
- Zadnji novorojenček ki se je v Ljubljani rodil 31. decembra je bil deček.
- Premica ki se krožnice dotika samo v eni točki je dotikalnica ali tangenta.
- Ti ki so na rehabilitaciji se morajo ponovno naučiti hoditi.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Hrana ki vsebuje veliko enostavnih sladkorjev povzroči veliko koncentracijo glukoze v telesu.
- To kar sem povedala na koncu je najpomembnejše.
- Topla oblačila med katerimi ne smejo manjkati kapa in rokavice vam bodo prišla zelo prav.
- Tam kjer me nihče ne pozna najraje dopustujem.
- Kavarna v kateri sem naročil tortico in čaj si je komajda zaslužila to ime.
- Umetnik čigar življenje je predstavljeno v tem dokumentarcu je umrl prejšnji mesec.
- Petnajst vrst pridelkov kakršna sta pšenica in riž znaša devet desetih svetovne proizvodnje hrane.
- Tja kjer je pozimi toplo se vsako zimo radi vračamo.
- Vse kar ji pade na pamet si zapiše v beležnico.

Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z vprašalnim zaimkom ali vprašalnim prislovom, npr. kdo, kaj, kakšen, kolikšen, kateri, čigav, koliko, kje, kam, kod, kdaj, kolikokrat, kako, zakaj, čemu.

Zaradi pestre ponudbe so se težko odločili, kaj bi jedli.

Voznik ni vedel, zakaj ga je policist ustavil.

Če tak stavek vrinemo v poved, napišemo vejico pred in za njim.

Vprašanje, kdaj je izvedela to novico, je ostalo brez odgovora.

Vejico pišemo tudi, če so vprašalni zaimki *kdo, kaj, kakšen, kolikšen, kateri, čigav* v katerem drugem sklonu, ne le v imenovalniku, npr. *kaj – česa, čemu, kaj, (o) čem, (s) čim*.

Zanima me, *kaj* se je dogajalo na zabavi.

Starši morajo na list napisati, *česa* otrok zaradi alergije ne sme jesti.

Profesor ni vedel, *čemu* se dijaki smeji.

Napiši pismo dedku Mrazu, *kaj* si želiš za novo leto.

Javnost ni vedela, o *čem* sta se pogovarjala predsednika držav.

V knjigo pohval napišite, s *čim* ste bili med bivanjem v našem hotelu zadovoljni.

47

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Zanima me kdo je razbil šipo.
- Staršem moram vedno povedati s kom grem zvečer ven.
- Pacient je šele po več terapijah zaupal terapevtu česa se boji.
- Ne vem s čim sem ga razžalil.
- Predsednik razreda je moral sošolkam in sošolcem poročati o čem so se pogovarjali na šolskem sestanku.

48

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Razmišljala je s katerim darilom bi otroke najbolj razveselila.
- Nihče ne ve čigava je izgubljena papiga.
- Nismo se mogli odločiti kakšen naslanjač bi kupili: rdečega ali rjavega.
- Napiši kolikšen del kroga je pobarvan.
- Natakar me je vprašal kateri čaj naj mi prinese.

49

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Dijaki v dijaškem domu vzgojitelju vedno povedo kam gredo.
- Na obrazec napišite kdaj ste bili nazadnje cepljeni proti gripi.
- Inšpektor je želel izvedeti zakaj so v podjetju prikrili podatek o plačilu davkov.
- Učitelj nam je povedal kako naj napišemo spis.
- Natakar je sporočil kuharju koliko gostov bo imelo vegetarijanski obrok.
- Učiteljica si je zapisala kolikokrat učenci niso imeli domače naloge.
- Kupce zanima od kod so pripeljali sadje.
- Vsi so se spraševali čemu je na mizah toliko knjig.
- Namigni mi kje naj iščem skriti predmet.

50

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Vprašanje zakaj se še ni zaposlil ga je vznemirilo.
- Odločitev o tem kateri avto bomo kupili ni bila enostavna.
- Način kako je učiteljica predstavila izbirni predmet je veliko učencev pritegnil k izbiri tega predmeta.
- Na anketno vprašanje kolikokrat na teden gredo na sprehod je 18 odstotkov učencev odgovorilo »nikoli«.
- Zaradi negotovosti kdaj se bosta hčerka in sin vrnila domov starši niso mogli spati.

Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne s členkom **ali** (pogovorno **če**) ali **naj**.

Tekmovalci niso vedeli, **ali** bo tekma zaradi sneženja odpovedana.

Z upravne enote so me pozvali, **naj** dopolnim svojo vlogo.

Če tak stavek vrinemo v poved, napišemo vejico pred in za njim.

Kaja in Jure na vprašanje, **ali** sta poročena, nista želela odgovoriti.

51 Vstavite vejico, kjer je treba. **Obkrožite besedo, pred katero stoji vejica.**

- Maturantje bodo konec meseca izvedeli ali so opravili maturo.
- Gostitelja sta nas prosila naj ostanemo na obisku do večera.
- Pred oddajo testa preverite ali ste rešili vse naloge.
- Delavci v tovarni so se spraševali ali so direktorjevi načrti realni.
- Policist je zahteval naj mu izročim vozniško dovoljenje.

52 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Prebivalce je iz stanovanj prignala radovednost ali so že asfaltirali ulico.
- Radovednost ali so že asfaltirali ulico je prebivalce prignala iz stanovanj.
- Na natakarijevo vprašanje ali smo bili zadovoljni z večerjo smo se vsi odzvali s pohvalo.
- Vsi smo se s pohvalo odzvali na natakarijevo vprašanje ali smo bili zadovoljni z večerjo.
- Na prijateljevo prošnjo naj mu pomagam pri selitvi v novo stanovanje sem se z veseljem odzvala.
- Z veseljem sem se odzvala na prijateljevo prošnjo naj mu pomagam pri selitvi v novo stanovanje.

Vejico pišemo tudi

- pred stavkom, v katerem ni osebne glagolske oblike, a si jo lahko predstavljamo

Ni mi povedala, kdaj. (= Ni mi povedala, kdaj bo prišla.)

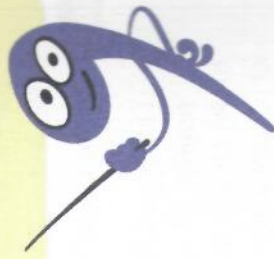
- pred stavkom, ki se ne začne z veznikom, a si ga lahko predstavljamo
Ne hodi čez proggo, je smrtno nevarno. (= Ne hodi čez proggo, ker je smrtno nevarno.)

- pred stavkom, v katerem ni ne veznika ne osebne glagolske oblike, a si ju lahko predstavljamo

Pazi, spolzka tla. (= Pazi, ker so tla spolzka.)

- pred in za stavkom, ki ga vrinemo v poved, namesto da bi ga napisali za njo kot ločeno poved

Petra je, to mi je povedala Ana, izpit opravila z odliko. (= Petra je izpit opravila z odliko. To mi je povedala Ana.)

53 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Niste mi predlagali kako.
- Ne vem zakaj.
- Če kdaj je zdaj trenutek za spremembo.
- Mi o volku volk iz gozda.
- Kakor ti meni tako jaz tebi.
- V januarju toplo v februarju hladno.
- Pustna nedelja pod oknom velika noč za pečjo.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Oprostite nisem vas videla.
- Čestitam zmagala si!
- Prisežem tega res nisem vedel!
- Obljubim ti počakala te bom pred šolo.
- Pazi skala!

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Prosim odpri vrata.
- Se lahko pogovarjate nekoliko tišje prosim?
- Odgovorite mi prosim čim prej.
- Ne morem priti na zabavo za tvoj rojstni dan oprostite.
- Oprostite mi lahko prosim poveste svojo telefonsko številko?

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Ljubljanski filmski festival tega nikakor ne smete zamuditi bo letos potekal na spletu.
- Pri Smladniku to je zelo znana kmetija na Štajerskem smo okusno jedli.
- Cianobakterije te so včasih uvrščali med alge povzročajo cvetenje morja.
- Japonski strip manga ta se bere od zadaj naprej je znan po celem svetu.
- Prodajalec sesalcev ta človek nikoli ne počiva se je že ob šestih zjutraj oglasil pri meni.
- To se mi zdi ne bi moglo biti drugače.

Vrtnjeni stavek lahko namesto z vejicama obdamo z dvodelnim pomišljajem ali z oklepajem.

- Petra je, to mi je povedala Ana, izpit opravila z odliko.* ✓
Petra je – to mi je povedala Ana – izpit opravila z odliko. ✓
Petra je (to mi je povedala Ana) izpit opravila z odliko. ✓

KJE PA VEJICE NE PIŠEMO?

Vejice ne pišemo

- pred naštetim stavkom, ki se začne z veznikom **in, pa ali ter** – razen izjemoma

Otroci so prišli iz šole domov **in** se začeli igrati. ✓

Otroci so prišli iz šole domov, **in** se začeli igrati. ✗

- pred stavkom, ki se začne z veznikom **oziroma/oz.**

Zainteresirani se lahko prijavijo po e-pošti **oziroma** dobijo dodatne informacije na naši spletni strani. ✓

Zainteresirani se lahko prijavijo po e-pošti, **oziroma** dobijo dodatne informacije na naši spletni strani. ✗

- pred stavkom, ki se začne z drugim delom dvodelnega veznika **ali – ali, bodisi – bodisi, tako – kot/kakor tudi, ne – ne, niti – niti**, četudi je prvi del tega veznika izpuščen

Lahko nas pokličete na tel. št. 041 300 307 **ali** nam pošljete elektronsko sporočilo. ✓

Lahko nas pokličete na tel. št. 041 300 307, **ali** nam pošljete elektronsko sporočilo. ✗

Pred **in, pa, ter** pišemo vejico, če pred njimi stoji vrtnjeni stavek.

V **sredo** je neznanec vlomil v **zlatarno**, ki je v središču mesta. **in** iz nje odnesel ves nakit. ✓

V **sredo** je neznanec vlomil v **zlatarno**, ki je v središču mesta **in** iz nje odnesel ves nakit. ✗

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Napisal si je zapiske ponovil snov pa rešil vse naloge.
- Rad bi šel v kino pa mu starši ne dovolijo.
- Zdravnik mu je zaradi slabega zdravstvenega stanja odsvetoval potovanje z letalom pa ga ni poslušal.
- V življenju ni vedno vse enostavno pa je vseeno treba vztrajati.
- Najprej smo obiskali živaliski vrt nato pa smo šli na kosilo.
- V srednji šoli nikoli nisem imela težav na fakulteti pa so se pojavile.

Pred veznikom pa ne pišemo vejice, če ga lahko zamenjamo z *in* ali *ter*.

Nogometas se je zaletel v vratarja pa padel čezenj. ✓

Nogometas se je zaletel v vratarja, pa padel čezenj. ✗

Če veznik pa lahko zamenjamo z *ampak*, *toda* ali *vednar*, pred njim pišemo vejico.

Nogometas je sicer prestregel žogo, pa mu je ni uspelo potisniti v mrežo. ✓

Nogometas je sicer prestregel žogo pa mu je ni uspelo potisniti v mrežo. ✗

Veznik pa ne stoji vedno na začetku stavka. V takih primerih napišemo vejico pred besedo, s katero se začne tak stavek (ne *pa* pred veznikom *pa*).

Bili smo v parku, nato pa smo šli še na grad. ✓

Bili smo v parku, nato, pa smo šli še na grad. ✗

Katera poved v dvojici je napisana prav?

- Ali ste me razumeli, ali naj vam razložim še enkrat?
- Ali ste me razumeli ali naj vam razložim še enkrat?
- Greva v kino, ali ostaneva doma?
- Greva v kino ali ostaneva doma?
- Na potovanju si bomo bodisi izposodili kolesa, bodisi najeli avto.
- Na potovanju si bomo bodisi izposodili kolesa bodisi najeli avto.
- Naročite lahko celo zbirko, oziroma kupite posamezne knjige iz zbirke.
- Naročite lahko celo zbirko oziroma kupite posamezne knjige iz zbirke.

- Tija niti ne posluša navodil, niti ne odgovarja na vprašanja.
- Tija niti ne posluša navodil niti ne odgovarja na vprašanja.

59 Vstavite vejico, kjer je treba.

- MLadi se po končani srednji šoli lahko zaposlijo ali vpišejo na fakulteto.
- Dijake 4. letnika zanima ali bo letos rok za prijavo na fakultete podaljšan.
- Ali boš pospravila sobo ali pa zvečer ne boš šla na zabavo.
- Zanima me ali bodo sosedomi jutri šli na Begunjščico ali pa bodo poleteli s helikopterjem.
- Za domačo nalogo odgovorite na vprašanja v delovnem zvezku ali napišite spis.
- Večina učencev se še ni odločila ali bo za domačo nalogo napisala spis.

Kadar lahko ali zamenjamo s pogovornim če, pišemo pred njim vejico.

Učitelja je zanimalo, ali/če smo prebrali knjigo za domače branje.

Vzgojiteljica je otrokom po kosilu brala pravljico ali/? predvajala glasbo.

60 Vstavite vejico ali odpravite njeno napačno rabo.

- Ali bomo danes jedli doma, ali gremo na kosilo v restavracijo?
- Barbara bo med počitnicami delala v tujini, oziroma si bo tam našla stalno zaposlitev.
- Po koncu športne sezone bodisi študira, bodisi izkoristi prosti čas za oddih na morju.
- Po končanem treningu se športniki zaradi strogih ukrepov niso niti stuširali, niti preoblekli.
- Včeraj nisem ne pospravil garaže, ne počistil avta.
- Pustila sva službi prodala stanovanje in odpotovala v Južno Ameriko.
- Stanovalci močno poškodovanih hiš bodo bivali pri sorodnikih, ali pa jim bo prenočišče zagotovila civilna zaščita.
- Izkušnje iz zgodnjega otroštva otrokov razvoj bodisi spodbujajo, bodisi ga zavirajo.

- h) Ana se zaradi poškodbe noge letos poleti ni mogla odpraviti na morje, niti ni šla v hribe.
- i) Priprava testa za pico je v resnici nadvse preprosta: moki dodamo kvas prilijemo vodo dodamo malo olja in zmes rahlo posolimo.
- j) Pes zaradi starosti ne vidi, ne sliši ne voha.
- k) Gremo v kino, ali se bomo igrali activity ali bomo kartali?

Če naštejemo več možnosti, lahko pred veznikom *ali*, *ne*, *niti* napišemo vejico (ni pa obvezno).

Pri nas boste lahko okusno jedli, ali se razvajali v velnesu, ali kolesarili po okoliških gričih, ali osvojili najvišji vrh Goričkega. ✓

Pri nas boste lahko okusno jedli, ali se razvajali v velnesu ali kolesarili po okoliških gričih ali osvojili najvišji vrh Goričkega. ✓

Pri uri ne poslušaj, ne sodeluje s sošolci, ne odgovarja na vprašanja. ✓

Pri uri ne poslušaj, ne sodeluje s sošolci ne odgovarja na vprašanja. ✓

61 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Svoji puncici je dal prstan ki ga je včasih nosila njegova babica in jo tako zaprosil za roko.
- b) Za praznike se je iz Nemčije vrnila prijateljica s katero sva skupaj sedeli v prvem razredu osnovne šole in me je takoj poklicala.
- c) Prečrtajte besede ki niso pridevniki in utemeljite svojo odločitev.
- č) Bralno društvo Slovenije je organiziralo strokovni posvet ob mednarodnem dnevu pismenosti ki ga zaznamujemo 8. septembra in ob priležitvi Nacionalni mesec branja.
- d) Založbi je treba sporočiti za kateri projekt so bile fotografije prenesene ter nato prijaviti vsak ponatis oz. prositi za izstavev računa za ponatis.
- e) Orkan je nevaren zaradi vetra ki lahko dosega hitrost do 150 km/h in poplav ki jih povzročita silno deževje in naraslo morje.

62 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Onesnaženi zrak najbolj vpliva na otroke ker se njihovi organi in imunski sistem šele razvijajo.
- b) Kupite lahko pohodniško knjižico v kateri je opisanih 10 poti po okoliških vršcih.
- c) V zadnjih letih strokovnjaki iz raznih držav izdajajo opozorila da naj starši v prvih dveh letih otroka sploh ne izpostavljajo zaslonu elektronskih naprav.
- č) Nikar jih ne podite kamor sami nikakor ne bi želeli iti.
- d) O ločitvi sosedov vem marsikaj pa vam ne bom povedala ničesar.
- e) Lotili se bomo prenovne osnovne šole in sicer bo najprej treba prekriti streho.
- f) Po obsežnem požaru v Avstraliji so mnoge živali ostale brez naravnega življenjskega prostora zato so naravovarstveniki pričakovali velike težave z lakoto.
- g) Kdor je končal nalogo lahko odide iz učilnice.
- h) Turisti niso mogli oditi v hotel po svoje stvari ker bi bilo to zaradi popotresnih sunkov prenevarno.
- i) Razmišljanje kaj se je v teh krajih dogajalo med vojno mu ni dalo spati.

63 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Pri kemiji mora učenec poleg teoretičnega znanja pridobiti tudi proceduralno znanje ker ta predmet vključuje zelo veliko praktičnega dela.
- b) Kjer se stekata Krka in Sava se razprostira eno največjih termalnih kopališč pri nas.
- c) Ni ga pozdravila kljub temu da ga je poznala.
- č) Določimo dan v tednu ko nihče od nas ne bo uporabljal zaslonov.
- d) Danes je po cesti divjal kot da vozi zadnjič.

- e) Vse kar si zaželi dobi.
- f) Sodniki morajo pri ocenjevanju sestave vaje upoštevati veljaven tekmovalni pravilnik ki vsebuje zelo natančna navodila.
- g) Tinetu bo pri matematiki pomagal Nejc in sicer se je bosta lotila v ponedeljek.
- h) Po tujih vzorih je segala zato ker se ni mogla zgledovati po domačih.
- i) Dokler lahko hodim bom hodila po stopnicah.

64

Preberite povedi.

- a) Limono iztisnite v kozarec mlačne vode in napitek popijte, preden zajtrkujete.
- b) Janez se je opravičil, ker je med izstopanjem iz avtobusa odrinil žensko ob vratih.
- c) Ko mleko zavre, kozico odstavimo in v vročo tekočino vmešamo prašek za puding.
- č) Navada, da si voščimo za božič in novo leto, je stara približno 200 let.
- d) Smučar je po enem letu spet zmagal, kljub temu da je bil poleti poškodovan.
- e) Kjer je nevarnost požarov velika, je izjemoma možno škropiti napadena drevesa z insekticidom.

Za vsako vejico v povedi določite, v katerem položaju stoji. (Izberite pravičen odgovor in v krožec za vejico napišite njegovo številko.)

1. Vejico pišemo za vrinjenim stavkom.
2. Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z danim veznikom.
3. Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z večbesednim veznikom.
4. Če poved začnemo z danim veznikom, napišemo vejico za takim stavkom.
5. Če poved začnemo z oziralnim prislovom, napišemo vejico za takim stavkom.

65

Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Kdor se odpravlja na morje naj se pripravi na to da bo čakal v koloni.
- b) Njegov oče je tiste vrste prodajalec avtomobilov ki kupuje avtomobile po nizki ceni in jih nato drago prodaja.
- c) Dobil sem kazen čeprav sem pazil da sem upošteval omejitve hitrosti.
- č) Vaza je bila postavljena na mizo tako da me je ves čas skrbelo da bo padla.
- d) Tega da je varnost človekova pravica se zavemo šele tedaj ko je ni.
- e) Pri 90 letih lahko rečem da sem preživel svoje življenje ne da bi po neumnosti zapravljal en sam dan.
- f) Želim si da bi čim prej končali ta sestanek ker me čaka še en opravke.
- g) Mestna uprava se je odločila da stanovalcem pred ponovnim pregledom bloka ne bo dovolila da bi se vrnili v svoja stanovanja.
- h) Aronije ne sadimo na senčni del vrta oziroma lonca s sadiko ne postavimo v senco torej severna lega ne pride v poštev.
- i) Po močnem potresu v Albaniji so mnogi ljudje ostali ujeti pod ruševinami in sicer je naravna katastrofa zahtevala skupno 51 življenj umrle so cele družine.

66

Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Z nami se je pogovarjala kot da je večvredna in zna več kot znamo mi vsi skupaj.
- b) Šele ko se je turnir končal je Matej ki si je tam poškodoval nogo poiskal zdravnika.
- c) Nadzorna zdravnica v porodnišnici je povedala da se Jernejeva žena dobro počuti in komaj čaka da gresta z novorojenčkom domov.
- č) V sredo so gostujoči dijaki ki obiskujejo predmet o prehranskem izobraževanju pripravili dogodek na katerem so predstavili značilne jedi držav iz katerih prihajajo.
- d) Ne da bi se spogledala sta vedela o čem razmišljata.
- e) Na izsekanem pobočju nekje na Primorskem ki ga prerašča samo grmičevje je Miha zgrešil korak in izgubil tla pod nogami.

Vejica v povedi s polstavkom

- f) Potniki ki so kupili letalske vozovnice naj preverijo ali imajo sklenjeno zavarovanje za odpoved leta.
- g) Čeprav reke še vedno prinašajo v morje sol in minerale to ne bo postalo nič bolj slano kot je zdaj.
- h) Namesto da me sprašuješ kaj si Eva misli o tem jo raje vprašaj kar sama.

67 Preberite povedi.

- a) Glasbenik ni bil prepričan, ali lahko prirejene skladbe označi kot svoje ali ne.
- b) Ker se najmlajši sin rad vozi z vlakom, se vsakič neizmerno razveseli, ko mu povemo, da bomo obiskali babico, ki živi 300 km stran od nas.
- c) Na zabavo bom prišla, ampak če res ne boste omenjali mojega včerajšnjega spodsrljaja.
- č) V srednjem veku so bili za Evropejce glavni vir informacij o oddaljenem svetu pripovedovanje arabskih trgovcev, s katerimi so trgovali, ter popotni zapiski Marca Pola in Ibna Batute, ki sta v 13. in 14. stoletju potovala čez celinsko Azijo do Kitajske.
- d) Medtem ko sva z mlajšo sestro na terasi pili limonado, sva se spominjali sveta, v katerem sva odrasli, in se spraševali, kdo so bili najini starši.

Za vsako vejico v povedi določite, v katerem položaju stoji. (Izberite pravičen odgovor in v krožec za vejico napišite njegovo številko.)

- 1 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z danim veznikom.
- 2 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z danim členkom.
- 3 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z oziralnim zaimkom.
- 4 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z vprašalnim zaimkom.
- 5 Vejico pišemo za vrinjenim stavkom.
- 6 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z zaporednima veznikoma.
- 7 Če poved začnemo z danim veznikom, napišemo vejico za takim stavkom.
- 8 Če poved začnemo z večbesednim veznikom, napišemo vejico za takim stavkom.

Polstavek je neobvezni del povedi, ki ga dodamo zato, da bi naslovniku olajšali razumevanje oz. prepoznavanje danega podatka. Naredimo ga iz stavka, in sicer tako, da izpustimo osebno glagolsko obliko ali jo pretvorimo v pridevnik oz. prislov.

Nagrado je prejel Janez Novak, to je/ki je direktor podjetja Rača. →

Nagrado je prejel Janez Novak, direktor podjetja Rača.

Jutri bomo pospravili omaro, ki je polna čevljev. →

Jutri bomo pospravili omaro, polno čevljev.

O včerajšnji nogometni tekmi so se pogovarjali, ko so se vozili z vlakom proti Kopru. →

O včerajšnji nogometni tekmi so se pogovarjali, vozeč se z vlakom proti Kopru.

Polstavek je torej posebna vrsta pridevniške, prislovne ali samostalniške besedne zveze, in sicer tista, ki je nastala iz stavka po izpustu osebne glagolske oblike ali po njeni pretvorbi v pridevnik oz. prislov. Ločimo tri vrste polstavkov: samostalniškega (*direktor podjetja Rača*), pridevniškega (*polno čevljev*) in prislovnega (*vozeč se z vlakom proti Kopru*).

Polstavek po navadi postavimo za besedo, ki jo pomensko natančneje določa. Od nje (oz. od preostalega dela povedi) ga ločimo z vejico (oz. vejicama).

Jutri bomo pospravili omaro, polno čevljev. ✓

Jutri bomo pospravili omaro polno čevljev. ✗

Omaro, polno čevljev, bomo pospravili jutri. ✓

Omaro polno čevljev bomo pospravili jutri. ✗

Polstavek lahko postavimo tudi pred besedo, ki jo pomensko natančneje določa – pri tem upoštevamo pravilo, da za prislovnim polstavkom pišemo vejico, za pridevniškim in samostalniškim pa je ne pišemo.

Vozeč se z vlakom proti Kopru, so se pogovarjali o včerajšnji nogometni tekmi. ✓
Vozeč se z vlakom proti Kopru so se pogovarjali o včerajšnji nogometni tekmi. ✗

Včeraj sestavljeno omaro so že odpeljali. ✓
Včeraj sestavljeno, omaro so že odpeljali. ✗

Direktor podjetja Rača Janez Novak je prejel nagrado. ✓
Direktor podjetja Rača, Janez Novak je prejel nagrado. ✗

1 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Otroku je iz rok padla skleda ki je bila polna sadja.
- Otroku je iz rok padla skleda polna sadja.
- Sprejeli so zakon ki je bil potrjen na referendumu.
- Sprejeli so zakon potrjen na referendumu.
- Jogurt porabite do datuma ki je odtisnjen na dnu lončka.
- Jogurt porabite do datuma odtisnjene na dnu lončka.
- Avto ki je bil okrašen s šopki in trakovi nas je prehitel.
- Avto okrašen s šopki in trakovi nas je prehitel.
- Hišica ki so jo naredili iz kartona je najljubša igrača mojega sina.
- Hišica narejena iz kartona je najljubša igrača mojega sina.

2 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Knjige je treba vrniti do datuma napisanega na listku.
- Veselimo se vašega mnenja o prispevkih objavljenih v naši reviji.
- Kozarec poln mleka sem prijala zelo previdno.

- Plesu kurentov dajejo ritem kravji zvonci obešeni na pasu.
- Devet oseb obtoženih neupoštevanja varnostnih predpisov so policisti aretirali v petek.
- Ivanka Novak rojena Skledar je praznovala svoj petdeseti rojstni dan.
- Življenje pesnika Prešerna nesrečno zaljubljenega v Primičevo Julijo je bilo polno preizkušenj.

3 Katera poved je napisana prav?

- Prikolica, ki je bila polna krompirja se je nenadoma prevrnila.
- Prikolica, polna krompirja se je nenadoma prevrnila.
- Prikolica, polna krompirja, se je nenadoma prevrnila.
- Prikolica polna krompirja se je nenadoma prevrnila.

4 Vstavite vejico, kjer je treba.

- Nenadoma se je znašel poleg okostja bitja imenovanega basilozaver.
- Deset tednov star mucek velik kot čivava je sesal mleko iz stekleničke.
- Deklice rojene marca in dečki rojeni aprila naj stopijo naprej.
- Gasilci so otroka spečega v dnevni sobi rešili tik pred zrušitvijo strehe.
- Predavateljica je omenila tudi potrebe starejših občanov in občan rojenih med drugo svetovno vojno ali tik po njej.

5 Katera poved v skupini je napisana prav?

- Rdeče bluze, okrašene z bleščicami in zlatimi gumbi ne bom več nosila.
- Rdeče bluze okrašene z bleščicami in zlatimi gumbi, ne bom več nosila.
- Rdeče bluze, okrašene z bleščicami in zlatimi gumbi, ne bom več nosila.
- Na mizi sta bila krožnik, poln dobrot, in vaza brez cvetja.
- Na mizi sta bila krožnik, poln dobrot in vaza, brez cvetja.
- Na mizi sta bila krožnik, poln dobrot in vaza brez cvetja.

- f) Družbena omrežja preprečujejo prikazovanje nekaterih vsebin, povezanih s hujšanjem in kozmetiko osebam mlajšim od 18 let.
- g) Družbena omrežja preprečujejo prikazovanje nekaterih vsebin, povezanih s hujšanjem in kozmetiko osebam, mlajšim od 18 let.
- h) Družbena omrežja preprečujejo prikazovanje nekaterih vsebin, povezanih s hujšanjem in kozmetiko, osebam, mlajšim od 18 let.

6 Kateri dve povedi v skupini sta napisani prav?

- a) Raje potujmo na način ki je okolju prijazen.
- b) Raje potujmo na način, prijazen okolju.
- c) Raje potujmo na okolju prijazni način.
- č) Raje potujmo na okolju prijazni, način.
- d) Raje potujmo, na okolju prijazni način.
- e) Pes ki leži pod mizo, je moj.
- f) Pes, ki leži pod mizo je moj.
- g) Pes, ležeč pod mizo je moj.
- h) Pes, ležeč pod mizo, je moj.
- i) Pod mizo ležeči pes je moj.
- j) Pod mizo ležeči, pes je moj.
- k) Pod mizo ležeči pes, je moj.
- l) Tina Lobe stanujoča v Postojni bo odslej naša predstojnica.
- m) Tina Lobe, stanujoča v Postojni, bo odslej naša predstojnica.
- n) V Postojni stanujoča, Tina Lobe bo odslej naša predstojnica.
- o) V Postojni stanujoča Tina Lobe bo odslej naša predstojnica.
- p) Tina Lobe, ki stanuje v Postojni bo odslej naša predstojnica.
- r) V Postojni stanujoča Tina Lobe, bo odslej naša predstojnica.

7 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Z glavo sem butnila ob mizo ko sem pod njo iskala šivanko.
- b) Z glavo sem butnila ob mizo išoč pod njo šivanko.

- c) Medtem ko je mrmrala italijansko popevko je sadila rože.
- č) Mrmraje italijansko popevko je sadila rože.
- d) Medtem ko je sedel za mizo je strmel v učbenik.
- e) Sedeč za mizo je strmel v učbenik.
- f) Ko smo šli v Kranj smo se oglasili še pri starih starih.
- g) Gredoč v Kranj smo se oglasili še pri starih starih.
- h) Ko mi je zaželela dobro jutro je stekla v službo.
- i) Želeč mi dobro jutro je stekla v službo.

8 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Sedeli smo na vrtu pomenkujoč se o načrtih za počitnice.
- b) Prepevajoč božične pesmi so Kovačevi dočakali polnoč.
- c) Misleč na prijatelja se je Jana zaletela v mimoidočega.
- č) Hodil je po trgovini iskaje blagajno.
- d) Prodajalka je pogledujoč proti stojalu za časopise postala pozorna na čudno obnašanje kupca.
- e) Hiteč po opravi je pozabila denarnico na mizi v kavarni.
- f) Trmasto je vztrajal pri svojem ne oziraje se na mnenja drugih.
- g) Zavrnil ga je rekoč: »Le čevlje sodi naj Kopitar!«
- h) Hlipajoč je z žlico prebiral ostanke enolončnice.
- i) Domov grede se je ustavil pri prijatelju.

Če je polstavek zelo kratek (tj. iz ene ali dveh besed), vejice ne pišemo.

Tone je sede opravil govorni nastop ✓
Tone je, sede, opravil govorni nastop. ✗

9 Katera poved v skupini je napisana prav?

- a) Nogo si je zlomila Mojca Anžic sosed iz prvega nadstropja.
- b) Nogo si je zlomila Mojca Anžic, sosed iz prvega nadstropja.
- c) Nogo si je zlomila, Mojca Anžic sosed iz prvega nadstropja.
- č) Nogo si je zlomila Mojca Anžic sosed, iz prvega nadstropja.

- d) Desa Muck, znana slovenska pisateljica piše knjige za otroke in odrasle.
- e) Desa Muck znana slovenska pisateljica piše knjige za otroke in odrasle.
- f) Desa Muck, znana slovenska pisateljica, piše knjige za otroke in odrasle.
- g) Desa Muck znana slovenska pisateljica, piše knjige za otroke in odrasle.

10 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Ali ste že slišali za Maksa Pleteršnika avtorja slovensko-nemškega slovarja?
- b) Rad se vračam v Radovljico mesto moje mladosti.
- c) Peter Markun dijak 3. letnika je iz deroče reke rešil otroka.
- č) Jernej Kopitar ravnatelj dunajske dvorne knjižnice in cenzor za slovenske in novogrške knjige je leta 1808 izdal slovnico slovenskega jezika napisano v nemščini.
- d) Konj некоč plemenita in za človeka izjemno pomembna žival se je moral umakniti parnemu stroju.

11 Katera poved v skupini je napisana prav?

- a) Moja sestrična Minka se je preselila v London.
- b) Moja sestrična, Minka se je preselila v London.
- c) Moja sestrična Minka, se je preselila v London.
- d) Angleška pisateljica, J. K. Rowling, je napisala sedem knjig o Harryju Potterju.
- e) Angleška pisateljica, J. K. Rowling je napisala sedem knjig o Harryju Potterju.
- f) Angleška pisateljica J. K. Rowling je napisala sedem knjig o Harryju Potterju.

- g) Slovensko smučarsko središče, Rogla vsako leto gosti tekmo za svetovni pokal v deskanju na snegu.
- h) Slovensko smučarsko središče Rogla, vsako leto gosti tekmo za svetovni pokal v deskanju na snegu.
- i) Slovensko smučarsko središče Rogla vsako leto gosti tekmo za svetovni pokal v deskanju na snegu.

12 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Jože Plečnik znani slovenski arhitekt se je rodil l. 1872 v Ljubljani.
- b) Znani slovenski arhitekt Jože Plečnik se je rodil l. 1872 v Ljubljani.
- c) Učenec OŠ Valentina Vodnika Tabor Hvala je postal slovenski rekorder v recitiranju decimalk števila pi.
- č) Tabor Hvala učenec OŠ Valentina Vodnika je postal slovenski rekorder v recitiranju decimalk števila pi.
- d) Peter Prevc priljubljeni smučarski skakalec je bil gost oddaje na Valu 202.
- e) Priljubljeni smučarski skakalec Peter Prevc je bil gost oddaje na Valu 202.
- f) Študentka medicinske fakultete Nina Podlesnik se je udeležila odprave v Afriko.
- g) Nina Podlesnik študentka medicinske fakultete se je udeležila odprave v Afriko.

13 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Pod dopisom je podpisan Matej Lipej mag. inž. grad.
- b) Jana Horvat mag. biokem. bo od novega leta dalje vodila naš laboratorij.
- c) Stene v stanovanju nam je prebellel Jože Bitenc s. p.
- č) Lastnik podjetja Mizako d. o. o. je razglasil osebni stečaj.

- d) V torek 15. septembra ob 15. uri bomo obravnavali tudi problematiko izostajanja dijakov in dijakinj od pouka.
- e) Roditeljski sestanek bo v četrtek 4. 3. ob 17.30 v učilnici 9. c.

Kadar navajamo ime dneva in datum, napišemo vejico pred datumom in za njim. Možen pa je tudi zapis brez obeh vejic.

Seja bo v torek 15. 10., ob 9.00. ✓

Seja bo v torek 15. 10. ob 9.00. ✓

Seja bo v torek 15. 10. ob 9.00. ✗

Kadar pred datumom ni poimenovan/naveden dan, vejic ne pišemo.

Seja bo 15. 10. ob 9.00. ✓

Seja bo, 15. 10., ob 9.00. ✗

14

Katera poved v skupini je napisana prav?

- a) Vse hladne barve, še zlasti modra mi dobro pristajajo.
- b) Vse hladne barve, še zlasti modra, mi dobro pristajajo.
- c) Vse hladne barve še zlasti modra, mi dobro pristajajo.
- č) Vse hladne barve še zlasti modra mi dobro pristajajo.
- d) Nina bo šla jutri, v torek, spet v šolo.
- e) Nina bo šla jutri v torek, spet v šolo.
- f) Nina bo šla jutri, v torek spet v šolo.
- g) Nina bo šla jutri v torek spet v šolo.
- h) Grah in bob bosta lahko prezimila na vrtu, morda ne vsako zimo, v visoki gredi pa zagotovo.
- i) Grah in bob bosta lahko prezimila na vrtu morda ne vsako zimo, v visoki gredi pa zagotovo.
- j) Grah in bob bosta lahko prezimila na vrtu morda ne vsako zimo v visoki gredi pa zagotovo.
- k) Grah in bob bosta lahko prezimila na vrtu, morda ne vsako zimo v visoki gredi pa zagotovo.

- l) Dedek je nam, svojim vnukom, rad pripovedoval o svojem otroštvu.
- m) Dedek je nam, svojim vnukom rad pripovedoval o svojem otroštvu.
- n) Dedek je nam svojim vnukom rad pripovedoval o svojem otroštvu.
- o) Dedek je nam svojim vnukom, rad pripovedoval o svojem otroštvu.

15

Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Hoja je primerna za vse ljudi še zlasti za tiste z zdravstvenimi težavami ali po operaciji.
- b) Zdaj po dobrih šestih letih sva vedno bolj prepričani v svoj prav.
- c) Ljudem skušam pomagati na razne načine npr. z nakupom hrane in pijače.
- č) V park je prišlo nenavadno veliko ljudi v glavnem upokojencev.
- d) Po nekaj mesecih življenja na Finskem že lahko primerjam oba šolska sistema slovenskega in finskega.
- e) Slovenski izumitelj Peter Florjančič je patentiral približno 400 izumov mdr. tudi okvirčke za diapozitive in razpršilec za parfum.

16

Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Zagledala je mizo pogrnjeno z belim prtom in na njej pečeno gosko polnjeno z jabolki in suhimi slivami.
- b) Knjigo za domače branje je bral kar leže.
- c) Spoznala sva Ivana Remsa znanega ljubljanskega slaščičarja in letošnjega prejemnika nagrade za najizvirnejšo sladico.
- č) Račun pošljite podjetju Vizija d. d.
- d) Pojoč slovenske pesmi so planinci hitro napredovali proti vrhu gore.
- e) Nina Okorn razredničarka 8. b poučuje biologijo in kemijo.

Vstavite vejico, kjer je treba.

- Kaj imašraje zelenjavo ali meso?
- Katere čevlje naj obujem k obleki rjave ali črne?
- Katera je največja žival na svetu sinji kit ali slon?
- Kdo je najuspešnejši slovenski kolesar sezone Primož Roglič ali Tadej Pogačar?
- Kam bi najraje odpotovali v Afriko?

Kadar v vprašanju ponudimo možni odgovor (oz. možna odgovora), pred njim **napišemo** vejico, pomišljaj ali dvopičje.

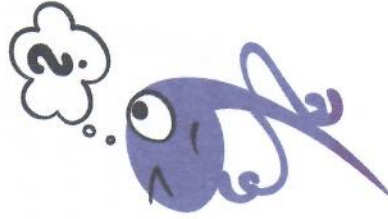
Kaj je bližje Zemlji: Luna ali Sonce? ✓
 Kaj je bližje Zemlji – Luna ali Sonce? ✓
 Kaj je bližje Zemlji: Luna ali Sonce? ✓

Ali so povedi napisane prav?

- Njen življenjski moto je, videti v vsakem človeku dobro.
- Prehoditi 10.000 korakov na dan ni malo.
- V tej reviji je veliko idej kako okrasiti mizo za božično večerjo.
- Ni mi lahko ves čas delati z ljudmi v težavah.
- Takrat nisem imela pojma, kaj početi v življenju.
- Premagati lenobo, je največja zmaga.

Posebna vrsta polstavkov so tisti, ki so nastali iz stavkov po pretvorbi osebne glagolske oblike v nedoločnik. To so nedoločniški polstavki. Od preostalega dela povedi jih lahko ločimo z vejico ali pa tudi ne – možno je oboje.

Že iz otroštva je imel željo, da bi postal zdravnik. →
 Že iz otroštva je imel željo, postati zdravnik. ✓
 Že iz otroštva je imel željo postati zdravnik. ✓

Vejica v povedi s pastavkom

- Pastavek je tisti del povedi, v katerem
- koga nagovorimo (*Peter, pomisli malo.*),
  - koga pozdravimo (*Dober dan, kako ste?*),
  - izrazimo pritrjevanje (*Ja, jutri gremo na izlet.*) ali zanikanje (*Ne, to ni moj dežnik.*),
  - izrazimo svoje prepričanje (*Zagotovo, pogodbo bomo podpisali jutri.*),
  - izrazimo svoje doživljanje (*Av, nogal!*) ali
  - posnemamo naravne glasove (*Hov, je zarenčal nemški ovčar.*).

Pastavek lahko stoji na začetku, na koncu ali sredi povedi. Od drugega dela povedi ga ločimo z vejico (oz. z vejicama).

Ana, kam boš šla med počitnicami?

Dobrodošli med nami, prvošolci!

Vstopi, Janez, da ne boš moker.

Če pastavek stoji sredi povedi, napišemo vejico pred njim in za njim (ne glede na to, kaj mu sledi).

Sedi, Janez, in si odpočij. ✓

Sedi, Janez in si odpočij. ✗

Sedi Janez, in si odpočij. ✗

Sedi Janez in si odpočij. ✗

1 V vsaki povedi podčrtajte pastavek in vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Mijav je žalostno zamijavkal maček.
- b) Seveda vse sošolke in sošolce sem povabila na rojstnodnevno zabavo.
- c) Vidimo se spet jutri adijo!
- č) Mmm kako diši!
- d) Pohiti Maja.
- e) Začele so se počitnice juhu!
- f) Zapri vrata Denis nato odpri okno.

2 Katera poved v dvojici je napisana prav?

- a) Spoštovane potnice in cenjeni potniki, ne pozabite se pripeti z varnostnim pasom.
- b) Spoštovane potnice in cenjeni potniki ne pozabite se pripeti z varnostnim pasom.

- c) Pozdravljeni gospod profesor!
- č) Pozdravljeni, gospod profesor!
- d) Jutri ne bom mogel priti v šolo, žal.
- e) Jutri ne bom mogel priti v šolo žal.
- f) Ne cepiva nam še niso poslali.
- g) Ne, cepiva nam še niso poslali.

3 V kateri povedi v dvojici mora stati vejica? Vstavite jo.

- a) Preberi pesem Ana.
- b) Pesem naj prebere Ana.
- c) Seveda se bomo udeležili volitev.
- č) Volitev se bomo udeležili seveda.
- d) Zakaj si Arne nisi oblekel bunde?
- e) Zakaj si Arne ni oblekel bunde?

4 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Hov hov je Roksi bevsknil iz ute.
- b) Ha ha ha kakšna dobra šala!
- c) Muc muc pridi sem.
- č) Pa pa vidiiva se spet jutri.
- d) Beži beži tega pa ne verjamem!
- e) Daj daj ne dramatiziraj!
- f) Bim bam bom se je oglasil zvon.

Če so besede v pastavku ponovljene (lahko tudi malo spremenjene) ali stopnjevane, med njimi **ne** pišemo vejice – razen če menimo, da so bile izgovorjene samostojno (tedaj med njimi pišemo vejico).

Živijo živijo, kako se imate? ✓

Živjo, živjo, kako se imate? ✗

5 Vstavite vejico ali odpravite njeno napačno rabo.

- a) Spoštovane študentke spoštovani študentje ne pozabite se pravočasno prijaviti na izpit.
- b) Najprej natančno preberi vprašanja, Anže in šele potem odgovori nanje.
- c) Na svidenje želim, vam, prijeten preostanek večera in lepe praznike.
- č) Živijo Mojca si prišla sama?
- d) Joj Medeja, ali si spet pozabila vrniti knjigo v knjižnico?
- e) Ja pozimi se gremo smučat v Kranjsko Goro.
- f) Kakšen mraz brrr!
- g) U kako lep razgled je z vrha Vogla kajne?

Premi govor sestoji iz dveh delov, tj. iz spremnega stavka in iz dobesednega navedka.

Mama je naročila Tinki: »Toplo se obleci in ne pozabi na šal.«

Spremni stavek je tisti del, v katerem navedemo, kdo je komu nekaj izrekel/naročil/pisal (*Mama je naročila Tinki*). Dobesedni navedek pa je tisti del, v katerem ponovimo, kar je bilo izrečeno – to, da gre za besedilo druge osebe, zaznamujemo z narekovajem na začetku in na koncu dobesednega navedka (*»Toplo se obleci in ne pozabi na šal.«*).

Če pišemo na roko, napišemo na začetku dobesednega navedka narekovaj spodaj, na koncu pa narekovaj zgoraj.

Mama je naročila Tinki: »Toplo se obleci in ne pozabi na šal.«

Dobesedni navedek po navadi postavimo za spremni stavek – in sicer ga začnemo z narekovajem in veliko začetnico, končamo pa s piko, vprašajem ali klicajem in z narekovajem.

Mama je naročila Tinki: »Toplo se obleci.«

Mama je vprašala Tinko: »Ali imaš šal in rokavice?«

Mama je zaklicala Tinki: »Kosilo!«

Včasih postavimo dobesedni navedek pred spremni stavek – tedaj ga začnemo tudi z narekovajem in veliko začetnico, končamo pa ga z vejico (namesto pike), vprašajem ali klicajem in z narekovajem.

»Toplo se obleci,« je mama naročila Tinki.

»Ali imaš šal in rokavice?« je mama vprašala Tinko.

»Kosilo!« je mama zaklicala Tinki.

V umetnostnih besedilih je dobesedni navedek pogosto razdeljen na dva dela, in sicer zato, ker je vanj vrinjen spremni stavek. Takrat je raba ločil drugačna.

»Toplo se obleci,« je mama naročila Tinki, »in ne pozabi na šal.«

1 Katera poved v skupini je napisana prav?

- »Jutri bom prišla na obisk.« mi je sporočila Ana.
- »Jutri bom prišla na obisk« mi je sporočila Ana.
- »Jutri bom prišla na obisk,« mi je sporočila Ana.
- »Jutri bom prišla na obisk«, mi je sporočila Ana.
- »Koliko je ura,« me je vprašala potnica na avtobusu.
- »Koliko je ura?« me je vprašala potnica na avtobusu.
- »Koliko je ura« me je vprašala potnica na avtobusu.
- »Koliko je ura«, me je vprašala potnica na avtobusu.
- »Sestanek bom nekoliko zamudil«, se je vnaprej opravičil Jernej.
- »Sestanek bom nekoliko zamudil« se je vnaprej opravičil Jernej.
- »Sestanek bom nekoliko zamudil.« se je vnaprej opravičil Jernej.
- »Sestanek bom nekoliko zamudil,« se je vnaprej opravičil Jernej.
- »Pridi z nami«, so me vabili sošolci.
- »Pridi z nami!« so me vabili sošolci.
- »Pridi z nami« so me vabili sošolci.
- »Pridi z nami!« so me vabili sošolci.

2 Vstavite vejico, kjer je treba.

- »Odgovorite na vsa vprašanja na učnem listu« je učitelj naročil učencem.
- »Letos bi lahko šli na počitnice na Kreto« je predlagal oče.
- »Nisem lačen in ne bom jedel« je vztrajal otrok.
- »Presečili se bomo, zato bom naslednje leto hodila v drugo šolo« je Lea povedala sošolcem.
- »Tudi jaz sem si ogledal ta film, vendar mi ni bil všeč« se je v pogovor vključil Jure.

Vejica v besedni zvezi

Besede se povezujejo v besedne zveze. Besedna zveza sestoji iz najmanj dveh polnopomenskih besed (tj. samostalnikov, pridevnikov, števnikov, zaimkov, prislovov). Polnopomenski besedi sta v enakovrednem razmerju (*voda in zrak*) ali neenakovrednem razmerju (*topla voda, voda iz studenca*).

Enakovredno razmerje med polnopomenskima besedama je po navadi izraženo z veznikom.

kratka in zanimiva pot

kratka, vendar nevarna pot

jutri, in sicer zvečer

V besedni zvezi z enakovrednim razmerjem med polnopomenskimi besedami pišemo vejico, kadar

- naštevamo polnopomenske besede in ne uporabimo veznika (gl. tudi pogl. *Vejica pri naštevanju v povedi*)

Na igrišče so prišle Ana, Nika, Zala ...

- je med polnopomenskimi besedami veznik *toda, ampak, vendar, pa, a, temveč, marveč, zato, torej*

Alpinist je preplezal kratko, vendar nevarno smer.

- je med polnopomenskimi besedami večbesedni veznik *tj., in sicer, veznik namešč ali pa je veznik izpuščen*

Glasbeno umetnost imamo na urniku enkrat na teden, in sicer ob petkih.

Glasbeno umetnost imamo na urniku enkrat na teden, ob petkih.

Vejice med enakovrednimi polnopomenskimi besedami v besedni zvezi ne pišemo

- pred veznikom *in, pa, ter, ali, bodisi, oziroma*

Vsako jutro popijem kavo in limonado.

Vsako jutro popijem kavo ali limonado.

- pred drugim delom dvodelnega veznika *ne - ne, niti - niti, tako - kakor/kot (tudi)*

Zjutraj ne pijem niti čaja niti kave.

Zjutraj ne pijem čaja ne kave.

Med neenakovrednimi polnopomenskimi besedami v besedni zvezi ne pišemo vejice (*topla voda; voda iz studenca*).

Če je v besedni zvezi več pridevnikov, moramo najprej ugotoviti, kaj določajo. Če vsak pridevnik pomensko določa samostalnik, med pridevnikoma pišemo vejico (*sončen, vetroven dan*) – sicer je ne pišemo (*sončen zimski dan*).

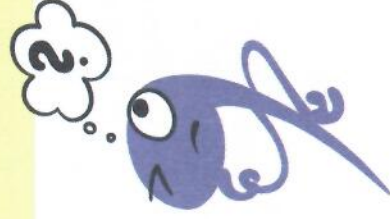
Danes je sončen, vetroven dan.

Danes je sončen zimski dan.

Pri odločanju, ali med pridevnikoma pišemo vejico ali ne, si lahko pomagamo z vprašanjema:

Kakšen je dan? Sončen in vetroven. → *sončen, vetroven dan*

Kakšen je zimski dan: sončen ali oblačen? → *sončen zimski dan*

1 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Slovenijo so na tekmi zastopali Domen Peter in Cene Prevc.
- b) Na tekmovanje se ni prijavilo pet ampak kar deset učencev.
- c) Lunin mrk je bil kratek a lepo viden.
- č) Predsednik komisije je bil po burnem sestanku ne le jezen temveč tudi razočaran.
- d) Zanimivo vendar zelo dolgo predavanje me ni pritegnilo.
- e) Hčerka je majhna toda zelo gibčna.
- f) Film ni bil ruski marveč bolgarski.
- g) S filtracijo sedimentacije in obarjanjem odstranimo iz vode večje delce snovi.

2 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Za solato sta bila na voljo dva preliva in sicer s kisom ali z jogurtom.
- b) Naj kupim omaro iz hrastovega lesa tj. dražjo?
- c) Cesta je bila povsem zasnežena zato slabo prevozna.
- č) Priporočamo kolesarjenje pod anaerobnim pragom torej z zmernim tempom.
- d) Štart teka je neobičajno zgodaj namreč ob 8.00.
- e) Namiznoteniška igralka je turnir začela odlično z zmago.

3 Katera poved v dvojici je napisana prav?

- a) Študent je dobil odlično oceno, oziroma deset.
- b) Študent je dobil odlično oceno oziroma deset.
- c) Ptice si delajo gnezdo bodisi v grmovju, bodisi v vejah drevesa.
- č) Ptice si delajo gnezdo bodisi v grmovju bodisi v vejah drevesa.

- d) Na šolski proslavi so sodelovali tako učenci razredne, kot tudi predmetne stopnje.
- e) Na šolski proslavi so sodelovali tako učenci razredne kot tudi predmetne stopnje.

- f) Naj kupim omaro iz hrastovega, ali češnjevega lesa?
- g) Naj kupim omaro iz hrastovega ali češnjevega lesa?
- h) Ne zanimajo ga ne slovenske ne angleške knjige.
- i) Ne zanimajo ga ne slovenske, ne angleške knjige.
- j) Ne vem, kje je: s seboj ni vzel niti ključev niti mobileta.
- k) Ne vem, kje je: s seboj ni vzel niti ključev, niti mobileta.

Če navedemo več kot dve možnosti (če torej naštejemo več možnosti), lahko pred *ali*, ne ali *niti* napišemo vejico (ni pa obvezno).

Ne zanimajo ga *ne slovenske ne nemške ne angleške knjige*. ✓

Ne zanimajo ga *ne slovenske, ne nemške, ne angleške knjige*. ✓

S seboj ni vzel *niti plašča niti ključev niti mobileta*. ✓

S seboj ni vzel *niti plašča, niti ključev, niti mobileta*. ✓

4 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Lahko gremo v kitajsko japonsko ali mehiško restavracijo.
- b) Otroci so ob vstopu v šolo stari bodisi pet bodisi šest let.
- c) Andrej ni le učitelj ampak tudi trener.
- č) Po nižinah Štajerske bo vetrovno zato tudi brez megle.
- d) Čemaž oziroma divji česen je zelo zdrav.
- e) Trgovina je odprta vsak dan in sicer od 10. do 22. ure.
- f) Otroci so igrali na oprekelj tj. ljudsko glasbilo.
- g) Juha ni niti dovolj topla niti dovolj slana.
- h) Ob koncu tedna bo bolj oblačno a večinoma suho.
- i) Zaradi slabega vremena ne moremo kolesariti ne danes ne jutri.
- j) Zaposlili so ambicioznega torej delavnega študenta.

Vejica v abecednem seznamu oseb

Abecedni seznam oseb je lahko urejen po imenih ali po priimkih oseb.

Anika Dolenc	Babič, Vojko	Vojko Babič
Elena Capuder	Capuder, Elena	Elena Capuder
Jaša Fištravec	Dolenc, Anika	Anika Dolenc
Vojko Babič	Fištravec Jaša	Jaša Fištravec

Kadar v abecednem seznamu oseb najprej navedemo priimek osebe, nato pa njeno ime, za priimkom napišemo vejico.

Babič, Vojko
Capuder, Elena
Dolenc, Anika
Fištravec, Jaša

V vseh drugih primerih (npr. v nagovoru, podpisu) poimenujemo osebo najprej z imenom in nato s priimkom.

Spoštovani g. Janez Novak! ✓

Spoštovani g. Novak Janez! ✗

Spoštovani g. Novak, Janez! ✗

Moja osebna zdravnica je Irena Pogorevc. ✓

Moja osebna zdravnica je Pogorevc, Irena. ✗

Ravnatelj
Vojko Babič ✓

Ravnatelj
Babič, Vojko ✗

5 Odpravite napačno rabo vejice.

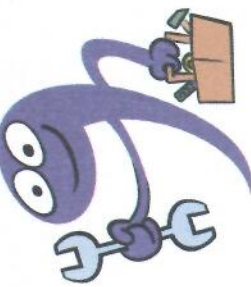
- Znate pripraviti domač, breskov sok?
- Gostiteljica nam je ponudila zelo, okusen, tolminski sir.
- Vsi so občudovali Anine, kodraste lase.
- Ob vhodu v živalski vrt je v terariju dva metra dolga, afriška kača.
- Po vasi tava moker, zlati prinašalec.

6 Vstavite vejico ali odpravite njeno napačno rabo.

- Prebavo in prebavne encime običajno spodbudi kozarec vode z žlico kisa, ali limoninega soka.
- Aljaž nima niti bratranca niti sestrične.
- Preden se učenci pričnejo likovno izražati, jih je treba poučiti o posebnostih likovnih tehnik, oziroma o uporabi likovnega materiala in orodja.
- Pri biologiji smo si ogledali poučen, angleški, televizijski, dokumentarni film o živalih.
- Mnogo učencev še ni bilo ne v muzeju, ne v galeriji.
- Številni rekreativni športniki bodo letos tekli maraton prvič a zagotovo ne zadnjič.
- Med zimskimi počitnicami se je na jeseniškem, šolskem, hokejskem, igrišču trlo otrok.
- Prehransko dopolnilo iz alg vsebuje tudi od 60 do 70 odstotkov rastlinskih proteinov, oziroma beljakovin.
- Poostren nadzor hitrosti bo trajal 14 dni in sicer od 10. do 23. junija.
- Prodajam na domačem vrtu, pridelano špinačo.

1 Kateri seznam je napisan prav?

a) Vabljeni: Kolar Matej Muhič Aljoša Novak Iztok Selinšek Aleksandra Živec Patricija	c) Vabljeni: Matej, Kolar Aljoša, Muhič Iztok, Novak Aleksandra, Selinšek Patricija, Živec
b) Vabljeni: Kolar, Matej Muhič Aljoša Novak Iztok Selinšek, Aleksandra Živec, Patricija	č) Vabljeni: Kolar, Matej Muhič, Aljoša Novak, Iztok Selinšek, Aleksandra Živec, Patricija

2 Odpravite napake v seznamu.

Člani komisije:
Dobnikar Primož
Meglič Lena
Mernik David
Potokar Nada
Šalehar Vanja

Poznamo razne vrste dopisov, npr. vabilo, zahvalo, opravičilo, prošnjo, prijavo, pritožbo. Vsi ti dopisi so uradni/formalni ali neuradni/neformalni, lahko jih pošljemo po elektronski ali navadni pošti in imajo podobno zgradbo. Deli formalnega dopisa so:

- podatki o sporočevalcu,
- podatki o naslovniku,
- kraj in datum,
- zadeva,
- nagovor naslovnika,
- vsebina,
- zaključni del, tj. pozdrav in podpis,
- priloge.

Vejico pišemo

- 1 med navedenim lastnim imenom osebe (ki sestoji iz osebne imena in priimka) in njeno družbeno vlogo/njenim strokovnim nazivom
Alja Pišek, dr. vet. med.
  - 2 med navedenim krajem in datumom pisanja
Celje, 24. 5. 2021
  - 3 za nagovorom (namesto klica)
- Spoštovani,
prijavljam se na razpis za delovno mesto ...*
- 4 za prilogami, naštetimi po alinejah (vejice in končno ločilo lahko tudi izpustimo)

Priloge:

- življenjepis,
- potrdilo o znanju tujega jezika,
- fotokopija diplome.

1 Alja Pišek, dr. vet. med.

Kajuhova ul. 108

3000 Celje

e-naslov: alja.pisek@ponudnik.si

tel. št. 041 300 307

Celje, 24. 5. 2021

2

Veterinarski center Celeia

Prešernova c. 1

3000 Celje

Za naslovom dopisa (npr. *Prijava na razpis za delovno mesto veterinarja/veterinarke*) ne pišemo ločila.

Zadeva: Prijava na razpis za delovno mesto veterinarja/veterinarke

Spoštovani,

3

prijavljam se na razpis za delovno mesto veterinarke, ki je bil objavljen v časopisu Delo 20. 5. 2021. Prijavi prilagam potrebna dokazila o svoji usposobljenosti.

Lep pozdrav

Priloge:

– življenjepis

– potrdilo o znanju tujega jezika

– fotokopija diplome

Če nagovor končamo z vejico, napišemo naslednjo besedo z malo začetnico. Če pa ga končamo s klicajem, napišemo naslednjo besedo z veliko začetnico.

Alja Pišek

Če dopis napišemo/natipkamo na papir, se podpisemo desno spodaj oz. poravnano z robom kraja in datuma.

V e-dopisu je podpis poravnán z levim robom.

Od: alja.pisek@ponudnik.si

Za: veterinarski.center@ponudnik.si

Datum: 22. 5. 2021 17:46

Zadeva: Prijava na razpis za delovno mesto veterinarja/veterinarke

Spoštovani!

Prijavljam se na razpis za delovno mesto veterinarke, ki je bil objavljen v časopisu Delo 20. 5. 2021. V priložki Vam pošiljam potrebna dokazila o svoji usposobljenosti:

- življenjepis,
- potrdilo o znanju tujega jezika,
- fotokopijo diplome.

Lepo vas pozdravljam.

Alja Pišek, dr. vet. med.

Če v pozdravu uporabimo osebno glagolsko obliko, napišemo za njim piko, npr. *Lepo vas pozdravljam*.

Za pozdravom *Lep pozdrav* ne pišemo ločila. (Veliko ljudi napiše piko ali vejico. Tudi to se dopušča.)

1

Kateri zapis podatkov o sporočevalcu ali naslovniku je pravilen?

a)	b)	c)	č)
Dejan Hozjan. Pot k ribniku 9. 3252 Rogatec.	Dejan Hozjan, Pot k ribniku 9, 3252 Rogatec	Dejan Hozjan, Pot k ribniku 9, 3252 Rogatec.	Dejan Hozjan Pot k ribniku 9 3252 Rogatec

2

Kateri zapis kraja in datuma je pravilen?

- a) Ljutomer 9. 2. 2021
- b) Ljutomer, 9. 2. 2021
- c) 9. 2. 2021 Ljutomer
- č) 9. 2. 2021, Ljutomer

3

Katera nagovora naslovnika sta zapisana prav?

- a) Spoštovani,
Prosim Vas, da mi sporočite ...
- b) Spoštovani!
Prosim Vas, da mi sporočite ...
- c) Spoštovani
Prosim Vas, da mi sporočite ...

4

Kateri zaključni del v e-dopisu je napisan prav?

- a) Lep pozdrav
Slomšek, milena
- b) Lep pozdrav,
Slomšek Milena
- c) Lep pozdrav
Milena Slomšek

5

Kateri zaključni del v e-dopisu je napisan prav?

- a) Lepo Vas pozdravljam
Dr. Marjan Kobal, ravnatelj OŠ Rače
- b) Lepo Vas pozdravljam.
Dr. Marjan Kobal, ravnatelj OŠ Rače
- c) Lepo Vas pozdravljam,
Dr. Marjan Kobal, ravnatelj OŠ Rače

Katera zapisa naštetih prilog sta pravilna?

- a) Priloge:
– fotokopija rojstnega lista
– potrdilo o nekaznovanosti
– fotokopija vozniškega dovoljenja.
- b) Priloge:
– fotokopija rojstnega lista,
– potrdilo o nekaznovanosti,
– fotokopija vozniškega dovoljenja
- c) Priloge:
– fotokopija rojstnega lista
– potrdilo o nekaznovanosti
– fotokopija vozniškega dovoljenja

7

V e-dopis vstavite vejico, kjer je treba.

Od: vanja.mihelak@ponudnik.si

Za: marjeta.lovsin@ponudnik.si

Datum: 13. 3. 2021 9:42

Zadeva: Opravičilo

Spoštovana asist. dr. Marjeta Lovšin

prosim Vas, da mi opravičite izostanek z vaj v sredo, 12. 3. V času našega srečanja sem bila na zdravniškem pregledu pri specialistu.

Lep pozdrav

Vanja Mihelak študentka 2. letnika razrednega pouka

V dopisu vstavite vejico ali odpravite njeno napačno rabo.

Nika Premru
 Linhartova cesta 254
 1000 Ljubljana
 e-naslov: nika.premru@ponudnik.si
 Ljubljana 12. 1. 2021

Upravna enota Ljubljana
 Tobačna ulica 5
 1000 Ljubljana

Zadeva: Prijava začasnega prebivališča – dopolnitev vloge
 110-4498/2020

Spoštovani

prejela sem vaš dopis z dne 10. 1. 2021 v katerem me pozivate naj sporočim pravičen začasni naslov ker sem v prejšnjem dopisu pozabila napisati hišno številko. Opravičujem se za napako. Pravičen naslov je Linhartova cesta 254 1000 Ljubljana.

Lep pozdrav

Nika Premru

Vejica v številkah

Z vejico zaznamujemo mejo med celim številom in decimalkami.

Vsota števil 6 in 2,5 je 8,5.

V številki lahko z vejico namesto s presledkom zaznamujemo milijonice, če so tisočice zaznamovane s piko.

Aprila 2020 je imela Slovenija 2,097.195 prebivalcev. ✓

Aprila 2020 je imela Slovenija 2 097 195 prebivalcev. ✓

V številkah ne naredimo

presledka pred vejico in za njo.

Vsota števil je 8,5. ✓

Vsota števil je 8, 5. ✗

Vsota števil je 8, 5. ✗

Vadim rabo vejice v besedilih

Vstavite vejico, kjer je treba.

Babičin kruh

Rada se spominjam svoje babice. Vedno je dobro kuhala vendar ne jedi ki vzamejo veliko časa. Nikoli pa ji ni bilo škoda časa za peko kruha in slaščic. Spomnim se da sem v otroštvu pogosto hodila k njej na obisk. Pekla je tako dober kruh kot nihče drug. Ko me je zjutraj zbudil vonj po sveže pečenem kruhu sem skočila iz postelje in stekla k babici v kuhinjo. Dokler bom živela tega vonja ne bom pozabila. Žal mi je da me ni naučila peči kruha vendar sem bila takrat še premajhna potem pa je babica nenadoma umrla.

O psu

Velik potepuški pes se je znašel v sobi v kateri so bile vse stene od vrha do tal prekrita z ogleдали. Ves presenečen je v trenutku spoznal da ga je obkrožilo celo krdelo psov. V jezi in strahu je začel kazati zobe renčati in lajati. Psi okoli njega so ponavljali za njim in kazali zobe. Da bi se ubranil pred napadom se je začel vrtoglavo hitro vrteti okoli svoje osi dokler ni z vso silo planil v enega od napadalnih psov. Ogledalo se je razbilo pes pa je poškodovan obležal na tleh.

Če bi ob prihodu samo enkrat prijazno pomahal z repom bi ga vsi psi prijazno sprejeli.

Če za številko napišemo simbol za mersko ali denarno enoto, odstotek ipd., naredimo med njima presledek.

Hlače stanejo 19,99 € ✓

Hlače stanejo 19,99€ ✗

1 Katera poved v dvojici je napisana prav?

- a) Aprila 2020 so tujci predstavljali 7,6 % vseh prebivalcev Slovenije.
- b) Aprila 2020 so tujci predstavljali 7, 6 % vseh prebivalcev Slovenije.
- c) V Sloveniji je bilo leta 2018 registriranih 1.143.150 osebnih avtomobilov.
- č) V Sloveniji je bilo leta 2018 registriranih 1,143.150 osebnih avtomobilov.
- d) Učenci 7. c so na športnem dnevu prekolesarili 20.5 km.
- e) Učenci 7. c so na športnem dnevu prekolesarili 20,5 km.

Angleški način pisanja številk je drugačen.

Namesto vejice pišejo piko in namesto pike pišejo vejico, vendar to v slovenščini ni ustrezno.

2.210,50 € ✓

2,210.50 € ✗

2 Odpravite napake v zapisu številk in simbolov.

- a) Cene kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih so se znižale za 4,1%.
- b) Kilogram belega kruha stane 3,50€.
- c) Zadnjo nalogo v testu je pravilno rešilo 14,7% kandidatov.
- č) Število 12, 234.000 napišite z besedami.
- d) V petlitrski steklenici je ostalo še 2, 5 l soka.

Čebelarska učna pot

V četrtek smo imeli naravoslovni dan. Zjutraj smo se zbrali pred šolo in se z avtobusom odpeljali v Slovensko Bistrico da bi si ogledali čebelarsko učno pot.

Medtem ko nas je čebelar vodil po učni poti nam je povedal in pokazal veliko zanimivega. Izvedeli smo kaj so čebela trot in matica ter spoznali mednarodne simbole zanje. Na učnih tablah je bilo predstavljeno kako se čebele izležejo in katera dela opravljajo. Spoznali smo da živijo od 30 do 70 dni in v tem obdobju opravljajo različne naloge. Najprej so čistilke nato dojiteljke braniteljice in na koncu nabiralke cvetnega prahu.

Čebelar nam je povedal da je neki avstrijski etolog prejel Nobelovo nagrado ker je ugotovil kako se čebele med seboj obveščajo o tem kje je paša. Zaupal nam je tudi »zdravo skrivnost« da lahko doživiš dve sto let če vsako jutro poješ žličko matičnega mlečka. Med sprehodom po učni poti smo spoznali razne vrste panjev veliko zanimivih in večini neznanih rastlin npr. petoprstnik okušali smo različne vrste medu in se posladkali tudi z medenjaki.

Po končanem ogledu učne poti smo se vrnili v šolo. Naravoslovni dan je bil zanimiv poučen in prav nič dolgočasen.

Prijateljstvo med delfini

Avstralski znanstveniki so v raziskavi objavljeni pred kratkim razkrili kako delfini vrste velika pliskavka sklepajo prijateljstvo. Ko je mladič star tri ali štiri leta se začne družiti z vrstniki. Z nekaterimi se družijo le nekaj minut z drugimi pa dalj časa in z njimi se tudi spoprijatelji.

Druženje delfinov je odvisno tudi od tega katerega spola je mladič. Samice več časa preživijo s sorodnicami ali same samci pa imajo širši krog »prijateljev« in nekatere od teh ohranijo ko odrastejo.

Prijateljsko zavezanštvo med samci je pomembno predvsem zato ker navadno v dvojicah iščejo delfinje samice primerne za parjenje. Samice pa so pogostejše same z mladičem zato da bi imele takrat ko skrbijo zanj dovolj energije in hrane.

»Med odraščanjem delfini usvajajo večine pomembne za navezovanje stikov z drugimi predstavniki in te so zelo pomembne ko delfini že odrastejo« je poudarila soavtorica raziskave Allison A. Galezo.

Morje zalilo Tartinijev trg

Torkovo dopoldansko dogajanje med katerim je morje zaradi polne lune južnega vetra in nizkega tlaka preplavilo obalo in povzročilo nekaj škode ni presenetilo nikogar ker so ga vremenoslovci napovedali že prejšnji dan. Gasilska brigada je bila od jutra v pripravljenosti a večji poseg ni bil potreben. Gasilci so prebivalcem Pirana razdelili 2500 vreč s peskom in 700 napihljivih vreč. Poveljnik piranske civilne zaščite je pohvalil občane ker so se zavarovali tudi tako da so na vrata svojih domov in lokalov zaradi strahu pred vodo pritrdili deske.

Morje je okrog devetih zalilo obalo in do kolen prekrilo osrednji piranski trg. Ljubljanski osnovnošolci so ravno v tistem času prišli v mesto in ker zaradi močnega vetra niso mogli odriniti na izlet z ladjico so brodili po vodi. »To je bil najboljši del šole v naravi« so učenci zatrjevali učitelju potem ko mu je končno uspelo da jih je spravil na suho. Prebivalci Pirana in prodajalci v trgovinah ob obali pa so s svojega praga pogledovali kdaj bodo lahko spet brez skrbi stopili na ulico. Voda je še pred poldnevom otekla.

Ali jabolčni smuti tudi postane rjav če ga pozabimo na kuhinjski mizi?

Zakaj postanejo jabolka rjava če jih pustimo dalj časa na zraku npr. ko jih naribamo za jabolčni zavitek? Rjavenje jabolka je kemijska reakcija in sicer oksidacija. Pri njej posebne snovi v jabolku imenovane antioksidanti reagirajo s kisikom iz zraka. Ta reakcija poteka samo ob prisotnosti posebnih snovi tj. encimov ki se tudi nahajajo v jabolkih.

Poskusa z jabolčnim smutijem se lotimo tako da v kuhinji poiščemo preproste snovi kot so mleko kis soda bikarbona in limonin sok. Pripravimo tudi jabolko in ga operemo. Nato postavimo v vrsto pet posodic. Jabolko razrežemo na koščke potem pa iz enega koščka naredimo pet rezin. (Preostale koščke lahko pojedemo.) Vsako rezino položimo v svojo posodico. V prvi posodici pustimo samo rezino jabolka. Rezino v drugi posodici prelijemo z mlekom v tretji posodici s kisom v četrti z limoninim sokom in v zadnji jo prekrijemo s sodo bikarbono. Rezine jabolka pustimo v posodicah vsaj 60 minut. Medtem ko čakamo na rezultate si lahko napišemo kaj pričakujemo da se bo po uri čakanja zgodilo z rezinami v posameznih posodicah. Ko dočakamo rezultate svoje ugotovitve primerjamo z zapisanimi hipotezami.

Kdo ve v kateri posodici rezina jabolka ni postala rjava? Ali ste že slišali za vitamin C ki naj bi ga bilo veliko v limonah? Ravno ta snov je krivec za to da ima kisik iz zraka raje vitamin C kot pa antioksidante iz jabolka. Potem ko se ves vitamin C iz jabolčnih rezin poveže s kisikom iz zraka se začnejo na kisik vezati tudi antioksidanti.

Ali moramo kaj dodati tudi jabolčnemu smutiju da ne bi porjavel? Limonin sok seveda.

Jurjevanje

Zeleni Jurij je starodavni junak ki v slovanski mitologiji ustreza Perunovemu sinu oz. bogu pomladi tj. Jarilu. Njegov praznik je jurjevo ki ga proslavljamo 24. aprila. Zeleni Jurij ponazarja prebujajočo se naravo zato je odet v zeleno brezovo listje. Po prepričanju prinaša pomlad in z njo novo rojstvo.

Nekoč je bilo jurjevo osrednji praznik pastirjev ker so na ta dan prvič gnali živino na pašo in so ga praznovali po celotnem Balkanu. Danes se pri nas praznuje samo v Beli krajini in sicer sta tam ohranjeni dve obliki te ljudske šege pastirska in mestna.

Pri pastirskem jurjevanju se na skrivaj zberejo vaški otroci in enega od njih odenejo v zelenje ter se skupaj z njim sprehodijo po vasi. Pred vsako hišo zapojejo in ljudje jim dajo jajca ali denar oni pa jim v zahvalo poklonijo vejico s koša Zelenega Jurija ter jim s tem zaželjijo srečo in zdravje. Ko otroci končajo obhod po vasi vržejo Jurijev zeleni koš spleten iz brezovih vej v reko.

Mestna oblika jurjevanja poteka predvsem v Črnomlju. Organizirajo jo člani Folklorne skupine Zeleni Jurij. Priredijo sprevod na čelu katerega je nosač breze okrašene z barvnimi trakovi. Za njim hodijo otroci ki jim pravijo piskači ker skušajo z glasnim piskanjem na piščalke odgnati zimo. Sredi sprevoda hodijo fantje ki nosijo Zelenega Jurija škaf z vodo in barilec tj. lesen ročni sodček napolnjen z vinom. Sprevod se konča ob reki Dobilčici. Tam Zelenega Jurija polijejo z vodo da ne bi bilo suše. Dekleta pa tekmujejo katera bo z breze potrgala več barvnih trakov. Nato vržejo v reko obleko Zelenega Jurija in s tem prosijo za dež. Po ljudskem prepričanju velja da bo potem njihova zemlja bogata obrodila. Obiskovalci ki se udeležijo jurjevanja pa lahko mdr. poskusijo belokranjsko pogačo domači sok in vino.

Dogodivščine Arneja Hodaliča

Znani slovenski fotograf pisec potapljač in jamar Arne Hodalič je za revijo National Geographic Junior razkril nekaj zanimivih dogodivščin iz svojega življenja.

Nekega dne se je potapljaj v Ljubljani in ko se je dvignil nad gladino se je po naključju zazrl v nebo in nad seboj zagledal balon. Takoj je poklical prijatelja Avija izkušnega slovenskega balonarja in naslednje jutro sta že letela z balonom čez zasnežene Alpe.

Nekoč se je odpravil v Avstralijo da bi fotografiral morskega zmaja. To ni strašna morska riba ampak je vrsta morskega konjička. Fotografiranje te živali je bilo nevarno ker je potekalo na območju na katerem živi tudi nevaren beli morski pes. »Zaradi nekaj kratkih trenutkov ki sem jih lahko preživel ob pogledu na nežnega morskega zmaja je bilo vredno vdreti v kraljestvo zloglasnega plenilca« se Arne spominja te svoje dogodivščine.

Na nekem svojem potovanju je spoznal sanjaškega Francoza Philippa Esnosa. Ta je bil prepričan da bo našel zaklad ki velja za izgubljenega že vse od leta 1533. Arne se mu je pridružil pri enem od njegovih iskanj izgubljenega inkovskega zaklada v Ekvadorju vendar tega seveda nista našla.

Arne je navdušen tudi nad fotografiranjem drobnih a nenavadnih živali med katerimi je zagotovo tudi posebna vrsta jamskega hrošča. Gre za slepega hrošča roženo rjave barve ki je edina žival na svetu poimenovana po Adolfu Hitlerju poleg tega pa živi samo v Sloveniji. Arne nad hroščkom ni navdušen samo zato ker ima nenavadno ime ampak tudi zato ker živi globoko pod zemljo. Jame so namreč še ena Arnejeva strast. Vedno mu je izziv spustiti se po vrvi v neznano plaziti se po rovih za katere niti ne ve natančno kam vodijo ter preživljati ure in ure v trdi temi le s svetilko na glavi.

Britanski najstnik na vrhu dimnika najvišje zgradbe na Hrvaškem

Britanski najstnik Adam Lockwood ki je znan po svojih vzponih na vrtočlavo visoke dimnike evropskih elektrarn in na stolpnice je pred kratkim v Španiji bos in brez plezalne opreme splezal na stolpnico visoko 147 metrov in visel z roba zgradbe.

Pred tednom dni pa se je s hrvaškim prijateljem odpravil na vrh dimnika hrvaške elektrarne Plomin v Istri. Vzpenjati sta se začela kmalu po polnoči ker nista želela da bi ju odkrili zaposleni. Za to da sta dosegla vrh sta potrebovala približno dve uri in pol. Po napornem plezanju si je moral Britanec nekoliko odpočiti nato je nadaljeval vzpon še na rob dimnika. Ko ga je dosegel se je samo s konicami prstov oklepal zarjavelega trama in visel 340 metrov nad tlemi. »Podvig je bil kul« se je pohvalil ob fotografiji na Facebooku.

V hrvaškem elektropodjetju še ugotavljajo kako je najstnikoma uspelo priti na vrh dimnika ne da bi ju kdo opazil in zakaj ju varnostniki niso preganili.

Poškodbe okostja

Poškodbe okostja so zlom zvin in izpah.

Kadar kost preveč obremenimo se lahko zlomi. Kost se nato celi sama toda njena zlomljena dela je pogosto treba naravnati npr. z operativnim posegom. Pri celjenju pomaga če kost miruje in je ne obremenjujemo zato je poškodovano okončino pogosto treba obdati z mavčno oblogo. Zlom najprej prekrije pokostnica ki na notranji plasti tvori mlade kostne celice. Vsebuje številne krvne žile in živce ki omogočajo dovajanje hranil za ustvarjanje nove kosti na mestu zloma.

Kadar sunkovito preobremenimo sklep se ploskvi obeh kosti ki se stikata v sklepu premakneta iz prvotne smeri in sklepne vezi se lahko

pretrgajo. Obe kosti se pri *zvinu* vrmeta v svoj prvotni položaj v sklepu sklep pa boli oteče navadno je toplejši in ga ne moremo normalno obremeniti. Bolečino in otekline lahko omilimo če poškodovano okončino dvignemo in hladimo z mrzlimi obkladki ali z ledom v plastičnem lončku ali brisači. Tudi pri *zvinu* pomaga če sklepa nekaj časa ne obremenjujemo in če mirujemo. Priporoča se zaščita z elastičnim povojem če je poškodovanih več vezi pa je nujna mavčna obloga.

Pri *izpahu* se kosti premakneta iz sklepa in se nato ne vrmeta v prvotni položaj. Ob tej poškodbi je nujna zdravniška pomoč.

Za natančno opredelitev poškodbe ali gre za zlom zvin ali izpah in za njeno zdravljenje je potrebna zdravniška pomoč.

Prva pomoč pri dušenju

Če se je človek začel dušiti npr. zaradi grgljajia hrane ali kakšnega drugega tujka v sapniku ga najprej petkrat udarimo po hrbtu med lopaticami. Če to ni uspešno uporabimo poseben prijem – dušече ga se človeka postavimo v stoječi položaj ga od zadaj krepko objamemo čez trebuh tik nad popkom ter ga sunkovito stisnemo k sebi in sicer v smeri navzgor proti vratu. Navadno bo tujek poletel iz ust in srečnež bo z olajšanjem spet zadihal. Če pa ponesrečenec ne bo kazal znakov življenja bo treba nemudoma začeti temeljni postopek oživljanja.

Koraki temeljnega postopka oživljanja so:

1. zagotovi varnost poškodovanca in sebe ter pokliči pomoč
2. oceni stanje zavesti in znakov življenja poškodovanca
3. sprosti dihalne poti poškodovanca
4. prični z zunanjo masažo srca poškodovanca
5. poškodovancu nudi umetno dihanje

Kadar poškodovani ne kaže znakov življenja tj. je nezavesten ne diha in nima znakov krvnega obtoka nemudoma pokličemo reševalce na številko 112 in povemo naslednje:

- KDO kliče
- KAJ se je zgodilo
- KJE se je zgodilo
- KDAJ se je zgodilo
- KDO je ponesrečeni
- KAKŠNO je obolenje/poškodba/zastrupitev
- KAKŠNO je stanje zavesti in znakov življenja
- KDO in KAKO mu pomaga

Pravilnega izvajanja korakov temeljnega postopka oživljanja se lahko naučimo le ob pomoči strokovnjaka.

Alkohol

Ko govorimo o drogah po navadi mislimo na marihuano hašiš LSD heroin kokain ekstazi ... pozabljamo pa na to da med droge spada tudi alkohol. V Sloveniji je odvisnost od alkohola močno razširjena saj strokovnjaki ocenjujejo da je alkoholik vsak deseti odrasli prebivalec Slovenije.

Ko popijemo alkoholno pijačo preide alkohol v prebavilih zelo hitro v kri in kroži po vsem telesu. Večina alkohola v krvi se razgradi v jetrih in se izloči kot voda v urin. Le malo alkohola se izloči nerazgrajenega prek ledvic v urin oz. z izdihanjem. Alkohol se iz krvi izloča veliko počasneje kot pride vanjo. Koncentracija alkohola v krvi lahko doseže vrhunec že po nekaj minutah ali tudi pozneje odvisno od načina pitja od vrste pijače in od poprejšnje hranjenosti. Izločanje alkohola traja nekaj ur – po lažji pijanosti od 6 do 8 ur. Toliko časa potrebujejo jetra za njegovo razgraditev. Presnove se ne da pospešiti zato pitje kave prhanje ipd. ne pomaga. Navadno ima človek naslednji dan po pitju alkoholnih pijač »mačka«: slabo počutje ki ga spremljajo glavobol šumenje v glavi slabost in slabotnost. Alkohol je za človekov organizem strup.

Človek pije alkoholne pijače predvsem zaradi njihovega učinka na možgane. Pod vplivom alkohola namreč drugače doživlja čustvuje in ravna. Lahko postane vesel brezbržen počuti se vsemogočnega in drznega ne zaveda se nevarnosti hitro je pripravljen na besedni ali telesni boj spomin se mu poslabša ali celo izgubi. Alkohol zastrupi možganske celice in otopi njihovo delovanje. Zelo hitro nastopijo motnje ravnotežja gibanja in govora čutila slabše delujejo in reakcijski čas se podaljša.

Ob rednem čezmernem pitju alkohola nastopi zasvojenost z alkoholom. Ta pa ni povezana samo z okvarami telesnih organov in sistemov ampak še z vrsto drugih problemov kot so npr. socialni (nasilje do sebe in drugih nasilje v družini v prometu ...) družinski (ločitev zanemarjanje otrok in partnerja ...) in finančni.

PRVI PREIZKUS

1 Katera poved v dvojnici je napisana prav?

- a) Av, kako boli!
- b) Kako boli av!
- c) Direktorica, računovodkinja, in jaz smo bile povabljene na sestanek.
- č) Na sestanek smo odšle direktorica, računovodkinja in jaz.
- d) Ana me je vprašala katera kopenska žival je tako hitra kot gepard.
- e) Rada bi vedela, kakšen si bil kot otrok.
- f) Katarina je dobila nove, italijanske barvice.
- g) Katarina je prijazna, vlijudna deklica.
- h) Maja, Bert, Špela in Marko so šoloobvezni otroci.
- i) Tako Maja in Špela, kot tudi Bert in Marko so šoloobvezni otroci.
- j) Medtem, ko je družina večerjala, je zmanjkalo elektrike.
- k) Med družinsko večerjo je zmanjkalo elektrike.
- l) Tine Golouh pojdi po atlas v knjižnico.
- m) Tine Golouh je šel po atlas v knjižnico.
- n) Smejoč se na vsa usta, je profesorica vstopila v učilnico.
- o) Profesorica, smejoča se na vsa usta je vstopila v učilnico.
- p) Sestanek bo v četrtek, 23. 1., ob 17. uri v sobi 102.
- ř) To se je zgodilo včeraj, v ponedeljek točno opoldne.
- s) »V četrtek gremo plavat«, je rekel Beno.
- š) Beno je rekel, da gredo v četrtek plavat.
- t) Vprašala me je, ali sem dopis že napisala.
- u) Ali ste dopis poslali po e-pošti, ali ste ga oddali v naši recepciji?

Odpravite napake v napačno napisanih povedih.

2 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Raje je odšel na zabavo kakor da bi dokončal seminarsko nalogo.
- b) Učiteljica je povedala prvošolcem da je vsak na kakšnem področju dober in na drugem slabši.
- c) V počitniškem domu že deveti dan odmeva prešeren otroški smeh.
- č) Če sta v računu seštevanje in množenje vedno najprej množimo.
- d) Na našem otoku je motorni promet prepovedan zato se boste lahko zares odpočili.
- e) Kjer pogosto dežuje si ne želim preživeti poletnih počitnic.
- f) Na pikniku v Zajčji Dobravi sem izvedel česa Janez ne mara jesti.
- g) Kljub temu da je bil pripravljen na težek boj v ringu mu je na koncu zmanjkalo moči.
- h) Kako bi ljudem potrebnim pomoči najhitreje pomagali?
- i) Zaposlene ki v naši bolnišnici vozijo bolnikom hrano in zdravila naj bi v kratkem zamenjal robot.
- j) Zaradi omrtvičenih rok se bolnica ni mogla niti obleči niti podpisati.
- k) Trgovina je ob ponedeljkih torkih sredah in petkih odprta od 8.00 do 17.00 ob četrkih sobotah in nedeljah pa je zaprta.
- l) Iz domačega terarija je pobegnila kača stara pet let in dolga približno meter in pol.
- m) V besedilu podčrtajte besede oz. besedne zveze ki spadajo v tematsko polje športni dan.
- n) Nato smo z vodno tehtnico preverili ali je bila stena vodoravna.
- o) Prihodnje šolsko leto bo naša razredničarka Sonja Peterlin prof. matematike.
- p) V letu 2020 je bilo v Sloveniji 1757.000 delovno sposobnih ljudi.
- r) Letošnja letina oljčnega olja je zelo slaba saj naj bi skupni pridelek povprečno dosegel le 30 odstotkov lanskega na nekaterih območjih pa naj bi znašal le desetino.

3 Vstavite vejico, kjer je treba.

Požar v Mariboru

Okrog 17. ure je zagorela stanovanjska hiša na Ljubljanski ulici v Mariboru. Tja so takoj prispeli domači gasilci na pomoč pa so jim priskočili še gasilci iz sosednjih krajev ki so s seboj pripeljali dodatne dihalne aparate. Božidar Hočevar vodja intervencije je povedal da je bilo na terenu približno 50 gasilcev z 12 vozili.

Pri gašenju se je pojavilo več težav. Goreča hiša je bila zgrajena iz lesa blata in slame zato je bilo veliko gorljivega materiala. Ker so ulico v kateri stoji hiša ravno prenavljali je prišlo do pomanjkanja vode zato so morali gasilci uporabiti vodo iz sosednjih ulic. S cisternami so morali narediti verigo da so se zaporedne cisterne polnile med seboj.

Kljub temu so gasilci uspeli omejiti požar tako da sosednje hiše niso bile ogrožene. Na pogorišču so ostali še nekaj časa ker so bila ponekod še vedno žarišča ki so tlela. V tem zahtevnem posredovanju k sreči ni bilo poškodovanih. Ko je bil požar v celoti pogašen so prišli policisti da bi ugotovili vzrok požara.

1 Katera poved v dvojici je napisana prav?

- a) Moj dragi Mitja, mi je poslal lepo darilo.
- b) Moj dragi Mitja, hvala ti za lepo darilo!
- c) Pokaži nam, kaj znaš.
- č) Pokaži nam, kaj zanimivega.
- d) Jana, moja žena, se je rodila na Ptujju.
- e) Moja žena Jana, se je rodila na Ptujju.
- f) »Vzemite me s seboj,« me je prosila Ema.
- g) Ema me je prosila naj jo vzamem s seboj.
- h) Pozno zvečer so prispeli v manjši, družinski hotel.
- i) V hotelu so naleteli na prijazno, ustrežljivo osebje.
- j) Moj novi računalnik je cenejši, kot je bil prejšnji.
- k) Ali je tvoj računalnik stal enako, kot moj?
- l) Ana gre jutri, v torek, k zdravniku.
- m) Na pregled ste naročeni v torek, 2. 2. ob 15.50.
- n) Odkrito mi povej, kar te teži.
- o) Svoje pomisleke mi povej, kar odkrito.
- p) Gospa, to nam je povedal mož, sploh ne zna plavati.
- r) Gospa pravi da mož sploh ne zna plavati.
- s) Prilagam prijavnico, ki sem jo dobil v šoli, in vas lepo pozdravljam.
- š) Prijavnico, ki jo je podpisal oče, sem skeniral, in vam jo pošiljam v priponki.
- t) Predstavili so raketni motor, načrtovan z umetno inteligenco, in izdelan s 3D-tiskanjem.
- u) Predstavili so z umetno inteligenco načrtovani in s 3D-tiskanjem izdelani raketni motor.

Odpravite napake v napačno napisanih povedih.

2 Vstavite vejico, kjer je treba.

- a) Ali ste vedeli da se mavrica ki nastane zaradi sončnih žarkov vedno pojavi na nasprotni strani od Sonca?
- b) Obstaja veliko zgodb za katere ne bomo nikoli vedeli ali so resnične ali pa so le plod domišljije.
- c) Na spletni strani boste našli zanesljive informacije in znanstveno podprte nasvete sestavljene na podlagi strokovnih spoznanj naših in tujih strokovnjakov.
- č) Le kdo se ne bi razveselil okusnega akacijevega medu pridelanega v Sloveniji!
- d) Azteki staro ljudstvo v Srednji Ameriki ki je sicer veliko vedelo o gibanju Sonca so celo verjeli da Sonce ne bo ponovno vžšlo če mu ne bodo žrtvovali ljudi.
- e) Število ki se konča z 0 delimo z 10 tako da odstranimo to ničlo.
- f) Domače živali kot so konji in krave uporabljajo rep za preganjanje muh.
- g) V raziskavi nas je zanimalo koliko ur dopolnilnega in dodatnega pouka slovenščine in matematike so izvedli učitelji katere učence so vanju vključili ali so delo diferencirali in individualizirali ter koliko časa so namenili pripravi na posamezno učno uro.
- h) Za naju odločitev da se preseliva na Kras ni bila težka ker sva se nanjo dobro pripravila in zdaj po dobrih šestih letih sva vedno bolj prepričana da sva se prav odločila.
- i) Če daš na stopalo narezano svežo čebulo in čezenj obuješ nogavico ter greš nato spat bo telo ponoči vase posrkalo vse njene koristne učinkovine.
- j) Kot je poročala TV Slovenija so morali vozilo ki je potonilo iz vode potegniti gasilci in potapljači.
- k) Odrasli cesarski pingvini niso le odlični plavalci ampak jim tudi nizka temperatura ki na Antarktiki doseže tudi do -45°C ne more do živega.
- l) Namesto da bi delal manj sem delal več ker nisem želel samo čepeti doma in žalovati potem ko je umrla žena.
- m) Burin je nočni veter ki piha s kopnega proti morju in nastane ker se kopno po zahodu Sonca ohlaja hitreje kot morje.
- n) Povej mi kaj ješ in povem ti kako zdrav boš v prihodnje.

Učinek lotosa

Biologi so že v sedemdesetih letih 20. stoletja začeli preučevati zakaj je površina lotosovih listov suha in čista čeprav lebdijo na vodni gladini ki je lahko tudi zelo umazana. Opazili so da vodne kapljice ki pridejo v stik s površino lotosovega lista po njej zdrsnejo in s seboj odnesejo umazanijo.

Delci umazanije tako ne ovirajo prehoda svetlobe do kloroplastov v katerih poteka fotosinteza. Če se to ne bi zgodilo bi zaradi delcev umazanije lahko prišlo do zmanjšanja fotosinteze. Listi ki se »sami čistijo« imajo še eno prednost za rastlino in sicer se s tem s površine lista odstranjujejo tudi škodljivi organizmi npr. glive.

Znanstveniki so v želji da bi odkrili kako se lahko listi lotosa »sami čistijo« preučevali površino lotosovega lista pod elektronskim mikroskopom. Ugotovili so da je površina hrapava značilno oblikovana v »griče« in »doline«. To jih je presenetilo ker so pričakovali da bo gladka. Nadaljnja analiza njene strukture je razkrila da je vrhnji sloj lista voščen in da odbija vodo. Vodne kapljice se zaradi svoje površinske napetosti združijo v kroglice in ležijo na vrhnjih konicah hrapave površine lista kot fakirji na deski z žebli. Ker je sila trenja med površino lista in kapljico zaradi zelo površnega stika majhna kapljica ob najmanjšem nagibu zdrsne z lista. Če ob zdrsu naleti na drobce umazanije jih odnese s seboj.

Učinek lotosa torej sposobnost da se površinske plasti »same čistijo« so znanstveniki odkrili tudi pri drugih rastlinah (pri zelju trsju) pa tudi pri živalih (na krilih kačjega pastirja in metuljev). Védenje o učinku lotosa se upošteva pri izdelavi raznih izdelkov npr. pršil za kopalnice barv za fasade in raznih vrst stekla ki odbijajo vodo.

- a) Na olju zarumenimo čebulo, dodamo sesekljan peteršilj, česen in oprane sesekljane gobe.
- b) Kljub temu da naj bi se sosed že vrnil z dopusta, ga še nismo ne videli ne slišali.
- c) Ko vstopimo v mestni avtobus, se ne zadržujemo pri vratih, temveč sedemo na prost sedež ali pa se pomikamo po sredini vozila, da ne oviramo potnikov, ki vstopajo ali izstopajo.
- č) Miha, kaj boš naredil, če ti izobraževanje po koncu srednje šole ne bo šlo od rok tako gladko, kot si želiš?
- d) Če ste pomotoma vzeli rjav šal, ki ima na obeh koncih belo črto, in zeleno-rdeče rokavice, vas prosimo, da jih vrnete v garderobo.
- e) Izračunaj debelino 2 m dolge žice, ki se raztegne za 2 cm, ko nanjo obesimo utež, težko 3 kg.
- f) Peter Novak, mizar iz Trebnjega, izjavljam, da nisem v nikakršni zvezi s Petrom Novakom, obtoženim goljufij, ter prosim vse oškodovance, naj me ne vznemirjajo s telefonskimi klici in z anonimnimi pismi.

Za vsako vejico v povedi določite, v katerem položaju stoji. (Izberite pravičen odgovor in v krožec za vejico napišite njegovo številko.)

- 1 Vejico pišemo med besedami, ki jih naštevamo.
- 2 Vejico pišemo med stavki, ki so naštet.
- 3 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z danim členkom.
- 4 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z danim veznikom.
- 5 Vejico pišemo pred stavkom, ki se začne z oziralnim zaimkom.
- 6 Če poved začnemo z danim veznikom, napišemo vejico za takim stavkom.
- 7 Če poved začnemo z večbesednim veznikom, napišemo vejico za takim stavkom.
- 8 Vejico pišemo za vrinjenim stavkom.
- 9 Vejico pišemo za vrinjenim polstavkom.
- 10 Vejico pišemo pred polstavkom.
- 11 Vejico pišemo za pastavkom.

Vejica je,
vejice ni

VAJE ZA VEJICO

Rešitve

Vejica pri naštevanju v povedi

1. a) Avstrijo,
b) kamilic,
c) rezanje, lepljenje,
č) potico, | drevo,
d) nektarjem, rastlinami, semeni, žuželkami, ribami, sesalci,
e) Münchnu, Berlinu, Parizu,
f) metrov,
g) b, c, d, g
2. a) barvice, svinčnik, radirko,
b) oči,
c) brati, sestrami, bratrance, sestričnami, strici, tetami, sosed, prijatelj,
č) bolezen, | vročino,
d) predprostor, | jedilnico, | prostor,
e) salame,
f) 56,
g) dihanje, | sproščanje, vizualizacijo,
h) srajco,

Vejica pri naštevanju po alinejah

1. b, c, d
2. a
3. a) Na koncu prvih treh alinej napišemo vejico, na koncu zadnje pa piko. / Odstranimo obe vejici.
b) Na koncu prvih dveh alinej napišemo vejico, na koncu zadnje pa piko. / Odstranimo podpičje.
c) Na koncu prvih štirih alinej napišemo vejico (ali podpičje), na koncu zadnje pa piko.
č) Na koncu prvih štirih alinej napišemo vejico. / Odstranimo in in piko.
d) Na koncu prvih sedmih alinej napišemo vejico (ali podpičje), na koncu zadnje pa piko. / Odstranimo vsa ločila na koncu alinej.

Vejica v večstavčni povedi

1. a) nalogo, | prijateljico,
b) znamenitosti,
c) se,
č) avto,
d) zelenjavo, | dejavnosti,
e) stepemo, | moko, | beljakov,
2. a) glasbenik, | a

V rešitvah je napisana samo beseda, za katero stoji vejica.

Npr. V šolo smo morali prinesiti, barvice, svinčnik, radirko, flomastre in ravnilo.

Rešitev: barvice, svinčnik, radirko,

Ker za prinesiti ne pišemo vejice, ta v rešitvah ni navedena.

Pokončnica | pomeni, da so vejice v dani povedi za besedami, ki ne stojijo druga za drugo.

Npr. Peter je razmišljal da bi kupil nove pnevmatike ker se bliža zima.

Rešitev: razmišljal, | pnevmatike,

Črtica – pomeni, da v dani povedi ni vejice.

Npr. Zaradi slabega vremena, se nismo povzpeli na Triglav.

Rešitev: –

Poševnica / pomeni, da sta možni dve rešitvi.

Npr. Že v otroštvu je imel željo postati zdravnik.

Rešitev: željo, / –

Za željo lahko napišemo vejico, pravilno pa je tudi brez vejice.

3. a) torbo, | zato
b) mavec, | torej
c) slabe, | zato
č) ničlo, | torej
d) dediščine, | zato
4. a) razumeli, | saj
b) utrujena, | kajti
c) par, | saj
č) odlično, | saj
d) omejeno, | ... namreč
5. a) zanimivo,
b) nestrpna,
c) prijubiljeni,
č) zahtevne,
d) domovino,
e) naloge,
6. a) zasnježene, | ker
b) avtobus, | če
c) je, | da
č) pojedel, | kot
d) naredili, | ko
e) sta, | čeprav
f) luči, | preden
g) Prekmurca, | četudi
7. a) me,
b) šolo,
c) nego,
č) poslabšalo,
d) cepljeni,
e) mesece,
f) denarja,
g) odpotovali,
h) Olimpije,
i) stoletja,
8. a) potrebuješ,
b) ogrevajo,
c) noge,
č) korake,
d) zunaj,
e) zame,
f) doma,
g) glava,

- h) vulkan,
i) cunami,
9. a) premeška,
b) prehitro,
c) kopalnico,
č) ven,
d) točk,
e) nezadostno,
f) pravilno,
g) pravopis,
h) razkužilo,
i) proizvodjalca,
10. a) ni,
b) januarja,
c) uspešen,
č) atletike,
d) sladic,
e) tiramisu,
f) makaronov,
g) sladolec,
h) igral,
i) Luku,
11. a) vrat,
b) kijuč,
c) vzemite,
č) pot,
d) počitnice,
e) rože,
f) velikosti,
g) opori,
12. a) me,
b) krog,
c) mlada,
č) odbora,
d) predstava,
e) zlatarno,
13. a) temperaturo,
b) nevarno,
c) prej,
č) zdravilo,
d) noč,
e) Mariboru,
14. a) razveselilo,
b) se,
c) sklenjen,
č) razočarana,
d) gledala,
e) ulegli,
f) prideš,

- g) to,
h) tedaj,
i) tak,
15. a) nogo,
b) –
c) gore,
č) –
d) kolesarjev,
e) –
f) vaš,
g) –
h) neprespani,
i) –
j) želito,
k) –
l) učil,
m) –
16. b, č, d
17. c, d, j
18. a) se,
b) je,
c) videli,
č) je,
d) (jo) je,
e) včeraj,
f) boljši,
19. a) žita,
b) –
c) takšnega,
č) –
d) tkiva,
e) –
f) –
20. a) tem, | brati,
b) tedaj, | sabo,
c) Takrat, | fasade,
č) Tak, | včeraj,
d) besede, | hišo,
21. a) tako,
b) tako,
c) tako,
č) poletje,
d) družina,
e) tako,
22. a) izdelek,
b) vzhajanjem,
c) države,
č) vadili,
d) javnostjo,

23. a) motorist, | medtem ko
b) drugim, | namesto da
c) karies, | kljub temu da
č) roko, | češ da
d) jokati, | samo da
24. a) kolone, | brž ko
b) nedeljah, | in sicer
c) dovoljena, | s tem da
č) odstavili, | češ da
25. a) učenja, | samo da
b) skromno, | toliko da
c) leti, | še ko
č) zmago, | že ko
d) način, | le da
26. a) oprhaj,
b) kopaš,
c) preiskav,
č) slabosti,
d) sama,
e) osamljena,
27. a) cesto,
b) pozdravil,
c) dan,
č) umreti,
d) dan,
e) agencijo,
28. a) brisače,
b) obsojate,
c) ur,
č) clij,
d) tem,
e) otroka,
29. a) gledala,
b) –
c) –
č) vstala,
d) rekord,
e) –
f) –
g) počutili,
h) domu,
i) –
j) –
k) tekmo,
30. a) dvoboji, / potem,
b) zapri, / potem,
c) prekinjeni, / potem,
č) most, / potem,
d) disertacijo, / Potem, | disertacijo,

- e) domov, / Potem, | domov,
f) oskarja, / potem, | oskarja,
31. a) tem,
b) tem,
c) tem, | podjetja,
č) tem, | domov,
d) tem, | torbico,
32. a) Pleše,
b) je,
c) ugodna, | učinkovit,
č) snega, | meteorologov,
d) čebulo, | postekleni,
e) Oxfordu, | Slovenijo,
f) poudarila, | mesto,
33. b, g, h
34. a) roko, | kdor
b) Delam, | kar
c) spis, | o čemer
č) se, | česar
d) Vprašaj, | kogar
35. a) bolezen, | ki
b) psa, | katerega
c) pevec, | čigar
č) hiše, | kakršnih
d) hišo, | katere
36. a) Pojdi, | kamor
b) počutili, | kjerkoli
c) govorim, | kadar
č) videla, | odkar
d) bom, | od koder
e) sadja, | kolikor
f) ocenjeval, | kakor
g) jesti, | dokler
37. a) skače,
b) bojiš,
c) nauči,
č) srce,
d) leži,
38. a) leži,
b) postlala,
c) cvete,
č) govori,
d) streže,
39. a) moraš,
b) obljubil,
c) vode,
č) pridruži,
d) kotichek,
e) miru,

- f) teden,
g) doma,
h) ustavil,
i) srečal,
40. a) obljubila,
b) –
c) –
č) zgled,
d) –
e) srečali,
41. a) tja,
b) tam,
c) tako,
č) to,
d) tja,
e) tisti,
f) toliko,
42. a) želvak,
b) številca,
c) ugotovitev,
č) izživov,
d) pomočnika,
e) sošolca,
f) navzgor,
43. a) črta,
b) črta, | neomejena,
c) (sta) daljci,
č) Daljci, | dolgi,
d) Premici, | sekata,
e) premici,
f) črta,
g) črta, | krog,
h) (ravni) črti,
i) črti, | sekata,
44. a, f, k, n
45. a) Dopust, | veselil,
b) Daril, | doma,
c) sorodnikov, | 1919,
č) smučeh, | tehnika,
d) novorojenček, | decembra,
e) Premica, | točki,
f) Ti, | rehabilitaciji,
46. a) Hrana, | sladkorjev,
b) To, | koncu,
c) oblačila, | rokavice,
č) Tam, | pozna,
d) Kavarna, | čaj,
e) Umetnik, | dokumentarcu,
f) pridelkov, | riž,
- g) Tja, | toplo,
h) Vse, | pamet,
47. a) me,
b) povedati,
c) terapevtu,
č) vem,
d) poročati,
48. a) je,
b) ve,
c) odločiti,
č) Napiši,
d) vprašal,
49. a) povedo,
b) napišite,
c) izvedeti,
č) povedal,
d) kuharju,
e) zapisala,
f) zanima,
g) spraševali,
h) mi,
50. a) Vprašanje, | zaposili,
b) tem, | kupili,
c) Način, | predmet,
č) vprašanje, | sprehod,
d) negotovosti, | domov,
51. a) izvedeli, | ali
b) prosila, | naj
c) preverite, | ali
č) spraševali, | ali
d) zahteval, | naj
52. a) radovednost,
b) Radovednost, | ulico,
c) vprašanje, | večerjo,
č) vprašanje,
d) prošnjo, | stanovanje,
e) prošnjo,
53. a) predlagali,
b) vem,
c) kdaj,
č) volku,
d) meni,
e) toplo,
f) oknom,
54. a) Oprostite,
b) Čestitam,
c) Prišežem,
č) ti,
d) Pazi,
- g) nalogo,
h) stvari,
i) Razmišljanje, | vojno,
63. a) znanje,
b) Sava,
c) pozdravila,
č) tednu,
d) divjal,
e) Vse, | zaželi,
f) pravilnik,
g) Nejc,
h) zato,
i) hodim,
64. a) 2
b) 2
c) 4
č) 2, 1
d) 3
e) 5
65. a) morje, | to,
b) avtomobilov,
c) kazen, | pazil,
č) tako, | skrbelo,
d) Tega, | pravica, | tedaj,
e) rečem, | življenje,
f) si, | sestanek,
g) odločila, | dovolila,
h) senco,
i) ruševinami, | življenj,
66. a) pogovarjala, | več,
b) končal, | Matej, | nogo,
c) povedala, | čaka,
č) dijaki, | izobraževanju, | dogodek, | dirzav,
d) spogledala, | vedela,
e) Primorskem, | grmicevje,
f) Potniki, | vozovnice, | preverijo,
g) minerale, | slano,
h) sprašuješ, | tem,
67. a) 2
b) 7, 1, 1, 3
c) 6
č) 3, 5, 3
d) 8, 3, 5, 4
55. a) Prosim,
b) tišje,
c) mi, prosim,
č) dan,
d) Oprostite, | lahko, prosim,
56. a) festival, | zamuditi,
b) Smedniku, | Štajerskem,
c) Cianobakterije, | alge,
č) manga, | naprej,
d) sesalcev, | počiva,
e) To, | zdi,
57. a) zapiske,
b) kino,
c) letalom,
č) enostavno,
d) vrt,
e) težav,
58. b, č, e, g, i
59. a) –
b) zanima,
c) –
č) me,
d) –
e) odločila,
60. a) –
b) –
c) –
č) –
d) –
e) službi,
f) –
g) –
h) –
i) kvas, | vodo,
j) – / vidi, | sliši,
k) – / kino, | activity,
61. a) pristan, | babica,
b) prijateljica, | šole,
c) besede, | pridevniki,
č) pismenosti, | septembra,
d) sporočiti, | prenesene,
e) vetra, | kmv/h, | poplav,
62. a) otroke,
b) knjižico,
c) opozorila,
č) podite,
d) mairsikaj,
e) šole,
f) prostora,

Vejica v povedi s polstavkom

1. a) skleda,
b) skleda,
c) zakon,
č) zakon,

- d) datuma,
e) datuma,
f) Avto, | trakovi,
g) Avto, | trakovi,
h) Hišica, | kartona,
i) Hišica, | kartona,
2. a) datuma,
b) prispevkih,
c) Kozarec, | mleka,
č) zvonci,
d) oseb, | predpisov,
e) Novak, | Skledar,
f) Prešerna, | Julijo,

3. c

4. a) bitija,
b) mucek, | čivava,
c) Deklice, | marca, | dečki, | aprila,
č) otroka, | sobi,
d) občank,

5. c, č, h

6. b, c, h, i, m, o
7. a) mizo,

- b) mizo,
c) popevko,
č) popevko,
d) mizo,

- e) mizo,
f) Kranj,
g) Kranj,
h) jutro,
i) jutro,

8. a) vrtu,
b) pesmi,
c) prijatelja,
č) trgovini,
d) je, | časopise,
e) opravkih,
f) svojem,
g) je,
h) –
i) –

9. b, f

10. a) Pleteršnika,
b) Radovljico,
c) Markun, | letnika,
č) Kopitar, | knjige, | jezika,
d) Konj, | žval,

11. a, f, i

12. a) Plečnik, | arhitekt,

- b) –
c) –
č) Hvala, | Vodnika,
d) Prevc, | skakalec,
e) –
f) –
g) Podlesnik, | fakultete,

13. a) Lipej,

- b) Horvat, | biokem.,
c) Bitenc,
č) Mizako, | d. o. o.,
d) torek, 15. septembra, / –
e) četrtek, 4. 3., / –

14. b, d, h, i

15. a) ljudi,
b) Zdaj, | letih,
c) načine,
č) ljudi,
d) sistema,

- e) izumov,
16. a) mizo, | prtom, | gosko,
b) –

- c) Remsa,
č) Vizija,
d) pesmi,
e) Okorn, | b,

17. a) raje,
b) obleki,
c) svetu,
č) sezone,
d) odpotovali,

18. Da, in sicer je prav:

- a) je, / –
b) – / dan,
c) – / idej,
č) – / lahko,
d) pojma, / –
e) lenobo, / –

Vejica v povedi s pastavkom

1. a) Mijav.
b) Seveda,
c) jutri, adijo
č) Mmm.
d) Pohiti, Maja
e) počitnice, juhu
f) vrata, Denis,
2. a, č, d, g
3. a) pesem,

- b) –
c) –
č) udeležili,
d) si, Arne,
e) –
4. a) Hov hov,
b) Ha ha ha,
c) Muc muc,
č) Pa pa,
d) Beži beži,
e) Daj daj,
f) Bim bam bom,

5. a) študentke, | študentje,
b) vprašanja, Anže,
c) svidenje,
č) Živijo, Mojca,
d) Joj, Medeja,
e) Ja,
f) mraz,
g) U, | Vogla,

Vejica v premem govoru

1. c, e, k, o
2. a) listu,*
b) Kreto,*
c) jedel,*
č) šolo,*
d) všeč,*

Vejica v besedni zvezi

1. a) Domen,
b) pet,
c) kratek,
č) jezen,
d) Zanimivo,
e) majhna,
f) ruski,
g) filtrirajo,
2. a) preliva,
b) lesa,
c) zasnežena,
č) pragom,
d) zgodaj,
e) odlično,
3. b, č, e, g, h, j
4. a) kitajsko,
b) –
c) učitelj,
č) vetrovno,

- d) –
e) dan,
f) oprekelj,
g) –
h) oblačno,
i) –
j) ambicioznega,

5. a) –

- b) –
c) –
č) –
d) –

6. a) –

- b) –
c) izražati,
č) –
d) –
e) prvič,
f) –
g) –
h) dni,
i) –

Vejica v abecednem seznamu oseb

1. č
2. Dobnikar, | Meglič, | Mernik, | Potokar, | Šalehar,

Vejica v dopisu

1. č
2. b
3. b, č
4. c
5. b
6. c, č
7. Lovšin, | Mihelak,
8. Ljubljana, (12. 1. 2021) | Spoštovani, | 10. 1. 2021, | pozivate, | (začasni) naslov, | 254,

Vejica v številkah

1. a, č, e
2. a) 4,1 %
b) 3,50 €
c) 14,7 %
č) 12,234,000
d) 2,5 l

Vadim rabo vejice v besedilih

Babičin kruh

Rada se spominjam svoje babice. Vedno je dobro kuhala, vendar ne jedi, ki vzamejo veliko časa. Nikoli pa ji ni bilo škoda časa za peko kruha in slaščic. Spominim se, da sem v otroštvu pogosto hodila k njej na obisk. Pekla je tako dober kruh kot nihče drug. Ko me je zjutraj zbudil vonj po sveže pečeni kruhu, sem skočila iz postelje in stekla k babici v kuhinjo. Dokler bom živela, tega vonja ne bom pozabila. Žal mi je, da me ni naučila peči kruha, vendar sem bila takrat še premajhna, potem pa je babica nenadoma umrla.

O psu

Velik potepuški pes se je znašel v sobi, v kateri so bile vse stene od vrha do tal prekrите z ogleđali. Ves presenečen je v trenutku spoznal, da ga je obkrožilo celo krđelo psov. V jezi in strahu je začel kazati zobe, renčati in lajati. Psi okoli njega so ponavljali za njim in kazali zobe. Da bi se ubranil pred napadom, se je začel vrtooglavo hitro vrteti okoli svoje osi, dokler ni z vso silo planil v enega od napadalnih psov. Ogleđalo se je razbilo, pes pa je poškodovan obležal na tleh.

Če bi ob prihodu samo enkrat prijazno pomahal z repom, bi ga vsi psi prijazno sprejeli.

Čebelarstva učna pot

V četrtek smo imeli naravoslovni dan. Zjutraj smo se zbrali pred šolo in se z avtobusom odpeljali v Slovensko Bistrico, da bi si ogledali čebelarstvo učno pot.

Medtem ko nas je čebelar vodil po učni poti, nam je povedal in pokazal veliko zanimivega. Izvedeli smo, kaj so čebela, trot in matica, ter spoznali mednarodne simbole zanje. Na učnih tablah je bilo predstavljeno, kako se čebele izležejo in katera dela opravljajo. Spoznali smo, da živijo od 30 do 70 dni in v tem obdobju opravljajo različne naloge. Najprej so čistilke, nato dojljice, graditeljice, braniteljice in na koncu nabiralke cvetnega prahu.

Čebelar nam je povedal, da je neki avstrijski etolog prejel Nobelovo nagrado, ker je ugotovil, kako se čebele med seboj obveščajo o tem, kje je pašna. Zaupal nam je tudi »zdravo skrivnost«,

da lahko doživis dvestvo let, če vsako jutro pojed žličko matičnega mlečka. Med sprehodom po učni poti smo spoznali razne vrste panjev, veliko zanimivih in večini neznanih rastlin, npr. petoprstnik, okušali smo različne vrste medu in se posladkali tudi z medenjaki.

Po končanem ogledu učne poti smo se vrnili v šolo. Naravoslovni dan je bil zanimiv, poučen in prav nič dolgočasen.

Prijateljstvo med delfini

Avstralski znanstveniki so v raziskavi, objavljeni pred kratkim, razkrili, kako delfini vrste velika pliskavka sklepajo prijateljstvo. Ko je mladič star tri ali štiri leta, se začne družiti z vrstniki. Z nekaterimi se druži le nekaj minut, z drugimi pa dalj časa in z njimi se tudi spoprijatelji.

Druženje delfinov je odvisno tudi od tega, katerega spola je mladič. Samice več časa preživijo s sorodnicami ali same, samci pa imajo širši krog »prijateljev« in nekatere od teh ohranijo, ko odrastejo.

Prijateljsko zavezištvo med samci je pomembno predvsem zato, ker navadno v dvojicah iščejo delfinje samice, primerno za parjenje. Samice pa so pogostejše same z mladičem, zato da bi imele takrat, ko skrbijo zanj, dovolj energije in hrane.

»Med odrasčanjem delfini usvajajo veščine, pomembne za navezovanje stikov z drugimi predstavniki, in te so zelo pomembne, ko delfini že odrastejo.« je poudarila soavtorica raziskave Allison A. Galezo.

Morje zalilo Tartinijev trg

Torkovo dopoldansko dogajanje, med katerim je morje zaradi polne lune, južnega vetra in nizkega tlaka preplavilo obalo in povzročilo nekaj škode, ni presenetilo nikogar, ker so ga vremenoslovci napovedali že prejšnji dan.

Gasilska brigada je bila od jutra v pripravljenosti, a večji poseg ni bil potreben. Gasilci so prebivalcem Pirana razdelili 2500 vreč s peskom in 700 napihljivih vreč. Poveljnik piranske civilne zaščite je pohvalil občane, ker so se zavarovali tudi tako, da so na vrata svojih domov in lokalov zaradi strahu pred vodo pritrdili deske.

Morje je okrog devetih zalilo obalo in do kolen prekrilo osrednji piranski trg. Ljubljanski osnovnošolci so ravno v tistem času prišli v mesto, in ker zaradi močnega vetra niso mogli odrediti na izlet z ladjico, so brodirali po vodi.

»To je bil najlepší del šole v naravi.« so učenci zatrjevali učitelju, potem ko mu je končno uspelo, da jih je spravil na suho. Prebivalci Pirana in prodajalci in trgovinah ob obali pa so s svojega praga pogledovali, kdaj bodo lahko spet brez skrbi stopili na ulico. Voda je še pred poldnevom odtekla.

Ali jabolčni smuti tudi postane rjav, če ga pozabimo na kuhinjski mizi?

Zakej postanejo jabolka rjava, če jih pustimo dalj časa na zraku, npr. ko jih naribamo za jabolčni zavitek? Rjavenje jabolk je kemijska reakcija, in sicer oksidacija. Pri njej posebne snovi v jabolku, imenovane antioksidanti, reagirajo s kisikom iz zraka. Ta reakcija poteka samo ob prisotnosti posebnih snovi, tj. encimov, ki se tudi nahajajo v jabolkih.

Poskusa z jabolčnim smutijem se lotimo tako, da v kuhinji poiščemo preproste snovi, kot so mleko, kis, soda bikarbona in limonin sok. Pripravimo tudi jabolko in ga operemo. Nato postavimo v vrsto pet posodic. Jabolko razrežemo na koščke, potem pa iz enega koščka naredimo pet rezin. (Preostale koščke lahko pojedemo.) Vsako rezino položimo v svojo posodico. V prvi posodici pustimo samo rezino jabolka. Rezino v drugi posodici prelijemo z mlekom, v tretji posodici s kisom, v četrti z limoninim sokom in v zadnji jo prekrijemo s sodo bikarbono. Rezine jabolk pustimo v posodicah vsaj 60 minut. Medtem ko čakamo na rezultate, si lahko napišem, kaj pričakujemo, da se bo po uri čakanja zgodilo z rezinami v posameznih posodicah.

Ko dočakamo rezultate, svoje ugotovitve primerjamo z zapisanimi hipotezami. Kdo ve, v kateri posodici rezina jabolka ni postala rjava? Ali ste že slišali za vitamin C, ki naj bi ga bilo veliko v limonah? Ravno ta snov je krivec za to, da ima kisik iz zraka raje vitamin C kot pa antioksidante iz jabolk. Potem ko se ves vitamin C iz jabolčnih rezin poveže s kisikom iz zraka, se začnejo na kisik vezati tudi antioksidanti.

Ali moramo kaj dodati tudi jabolčnemu smutiju, da ne bi porjavel? Limonin sok, seveda.

Jurjevanje

Zeleni Jurij je starodavni junak, ki v slovanski mitologiji ustreza Perunovemu sinu oz. bogu pomladi, tj. Jarilu. Njegov praznik je Jurjevo, ki ga proslavljamo 24. aprila. Zeleni Jurij ponazarja prebujajočo se naravo, zato je odet v zeleno brezovo listje. Po prepričanju prinaša pomlad in z njo novo rojstvo.

Nekoč je bilo Jurjevo osrednji praznik pastirjev, ker so na ta dan prvič gnali živino na pašo, in so ga praznovali po celotnem Balkanu. Danes se pri nas praznuje samo v Beli krajini, in sicer sta tam ohranjeni dve obliki te ljudske šege, pastirska in mestna.

Pri pastirskem Jurjevanju se na skrivaj zberejo vaški otroci in enega od njih odenejo v zelenje ter se skupaj z njim sprehodijo po vasi. Pred vsako hišo zapojejo in ljudje jim dajo jajca ali denar, oni pa jim v zahvalo poklonijo vejico s koša Zelenelega Jurija ter jim s tem zaželijo srečo in zdravje. Ko otroci končajo obhod po vasi, vržejo Jurjev zeleni koš, spleten iz brezovih vej, v reko.

Mestna oblika Jurjevanja poteka predvsem v Črnomlju. Organizirajo jo člani Folklorne skupine Zeleni Jurij. Privedijo spreved, na čelu katerega je nosač breze, okrašene z barvnimi trakovi. Za njim hodijo otroci, ki jim pravijo piskači, ker skušajo z glasnim piskanjem na piščalke odgnati zimo. Sredi spreveda hodijo fantje, ki nosijo Zelenelega Jurija, šlaf z vodo in barilec, tj. lesen ročni sodček, napolnjen z vinom. Spreved se konča ob reki Dobilčici. Tam Zelenelega Jurija polijejo z vodo, da ne bi bilo suše. Dekleta pa tekmujejo, katera bo z breze potrgala več barvnih trakov. Nato vržejo v reko obleko Zelenelega Jurija in s tem prosijo za dež. Po ljudskem prepričanju velja, da bo potem njihova zemlja bogato obrodila. Obiskovalci, ki se udeležijo Jurjevanja, pa lahko mdr. poskusijo belokranjsko pogato, domači sok in vino.

Dogodivščine Arneja Hodaliča

Znani slovenski fotograf, pisec, potapljač in jamar Arne Hodalič je za revijo National Geographic Junior razkril nekaj zanimivih dogodivščin iz svojega življenja.

Nekega dne se je potapjal v Ljubljani, in ko se je dvignil nad gladino, se je po naključju zazri v nebo in nad seboj zagledal balon. Takoj je poklical prijatelja Avdija, izkušnega slovenskega balonarja, in naslednje jutro sta že letela z balonom čez zasnežene Alpe.

Nekoč se je odpravil v Avstralijo, da bi fotografiral morskega zmaja. To ni strašna morska riba, ampak je vrsta morskoga konjička. Fotografiranje te živali je bilo nevarno, ker je potekalo na območju, na katerem živi tudi nevaren beli morski pes. »Zaradi nekaj kratkih trenutkov, ki sem jih lahko preživel ob pogledu na nežnega morskoga zmaja, je bilo vredno vdreti v kraljestvo zloglasnega plenilca,« se Arne spominja te svoje dogodivščine.

Na nekem svojem potovanju je spoznal sanjaškega Francoza Philippa Esnosa. Ta je bil prepričan, da bo našel zaklad, ki velja za izgubljenega že vse od leta 1533. Arne se mu je pridružil pri enem od njegovih iskanj izgubljenega inkovskega zaklada v Ekvadorju, vendar tega seveda nista našla.

Arne je navdušen tudi nad fotografiranjem drobnih, a nenavadnih živali, med katerimi je zagotovo tudi posebna vrsta jamskega hrošča. Gre za slepega hrošča roženo rjave barve, ki je edina žival na svetu, poimenovana po Adolfu Hitlerju, poleg tega pa živi samo v Sloveniji. Arne nad hroščkom ni navdušen samo zato, ker ima nenavadno ime, ampak tudi zato, ker živi globoko pod zemljo. Jame so namreč še ena Arnejeva strast. Vedno mu je izziv(,) spustiti se po vrvi v neznano, plaziti se po rovih, za katere niti ne ve natančno, kam vodijo, ter preživljati ure in ure v trdi temi le s svetilko na glavi.

Britanski najstnik na vrhu dimnika najvišje zgradbe na Hrvaškem

Britanski najstnik Adam Lockwood, ki je znan po svojih vzponih na vrtočlavo visoke dimnike evropskih elektrarn in na stolpnice, je pred kratkim v Španiji bos in brez plezalne opreme splezal na stolpnico, visoko 147 metrov, in visel z roba zgradbe.

Pred tednom dni pa se je s hrvaškimi prijateljem odpravil na vrh dimnika hrvaške elektrarne Plomin v Istri. Vzpenjati sta se začela kmalu po polnoči, ker nista želela, da bi ju odkrili zaposleni. Za to, da sta dosegla vrh, sta potrebovala približno dve uri in pol. Po napornem plezanju si je moral Britanec nekoliko odpočiti, nato je nadaljeval vzpon še na rob dimnika. Ko ga je dosegel, se je samo s konicami prstov oklepal zarjavelega trama in visel 340 metrov nad tlemi. »Podvign je bil kul,« se je pohvalil ob fotografiji na Facebooku.

V hrvaškem elektropodjetju še ugotavljajo, kako je najstnikoma uspelo priti na vrh dimnika, ne da bi ju kdo opazil, in zakaj ju varnostniki niso pregnali.

Poškodbe okostja

Poškodbe okostja so zlom, zvin in izpah. Kadar kost preveč obremenimo, se lahko zlomi. Kost se nato celi sama, toda njena zlomljena dela je pogosto treba naravnati(,) npr. z operativnim posegom. Pri celjenju pomaga, če kost miruje in je ne obremenjujemo, zato je poškodovano okončino pogosto treba obdati z mavčno oblogo. Zlom najprej prekritje pokostnica, ki na notranji plasti tvori mlade kostne celice. Vsebuje številne krvne žile in živce, ki omogočajo dovajanje hranil za ustvarjanje nove kosti na mestu zloma.

Kadar sunkovito preobremenimo sklep, se ploskvi obeh kosti, ki se stikata v sklepu, premakneta iz prvotne smeri in sklepne vezi se lahko pretrgajo. Obe kosti se pri zvinu vrneta v svoj prvotni položaj v sklepu, sklep pa boli, oteče, navadno je toplejši in ga ne moremo normalno obremeniti. Bolečino in otekline lahko omilimo, če poškodovano okončino dvignemo in hladimo z mrzlimi obkladki ali z ledom v plastičnem lončku ali brisači. Tudi pri zvinu pomaga, če sklepa nekaj časa ne obremenjujemo in če mirujemo. Priporočila se zaščita z elastičnim povojem, če je poškodovanih več vezi, pa je nujna mavčna obloga.

Pri izpahu se kosti premakneta iz sklepa in se nato ne vrneta v prvotni položaj. Ob tej poškodbi je nujna zdravniška pomoč.

Za natančno opredelitev poškodbe, ali gre za zlom, zvin ali izpah, in za njeno zdravljenje je potrebna zdravniška pomoč.

Prva pomoč pri dušenju

Če se je človek začel dušiti(,) npr. zaradi grizljaja hrane ali kakšnega drugega tujka v sapniku, ga najprej petkrat udarimo po hrbtu med lopaticami. Če to ni uspešno, uporabimo poseben prijem – dušečega se človeka postavimo v stoječi položaj, ga od zadaj krepko objamemo čez trebuh tik nad popkom ter ga sunkovito stisnemo k sebi, in sicer v smeri nazgor proti vratu. Navadno bo tujek poletel iz ust in srečnej bo z olajšanjem spet zadihal. Če pa ponesrečenec ne bo kazal znakov življenja, bo treba nemudoma začeti temeljni postopek oživljanja.

Koraki temeljnega postopka oživljanja so:

1. zagotoviti varnost poškodovanca in sebe ter poklicati pomoč(, / ;)
2. oceniti stanje zavesti in znakov življenja poškodovanca(, / ;)
3. sprosti dihalne poti poškodovanca(, / ;)
4. prični z zunanjo masažo srca poškodovanca(, / ;)
5. poškodovancu nudi umetno dihanje(, / ;)

Kadar poškodovani ne kaže znakov življenja, tj. je nezavesten, ne diha in nima znakov krvnega obtoka, nemudoma pokličemo reševalce na številko 112 in povemo naslednje:

- KDO kliče(, / ;)
- KAJ se je zgodilo(, / ;)
- KJE se je zgodilo(, / ;)
- KDAJ se je zgodilo(, / ;)
- KDO je ponesrečenil(, / ;)
- KAKŠNO je obolenje/poškodba/zastrupitev(, / ;)
- KAKŠNO je stanje zavesti in znakov življenja(, / ;)
- KDO in KAKO mu pomaga(, / ;)

Pravilnega izvajanja korakov temeljnega postopka oživljanja se lahko naučimo le ob pomoči strokovnjaka.

Alkohol

Ko govorimo o drogah, po navadi mislimo na marihuano, hašiš, LSD, heroin, kokain, ekstazi ..., pozabljamo pa na to, da med droge spada tudi alkohol. V Sloveniji je odvisnost od alkohola močno razširjena, saj strokovnjaki ocenjujejo, da je alkoholik vsak deseti odrasli prebivalec Slovenije.

Ko popijemo alkoholno pijačo, preide alkohol v prebavilih zelo hitro v kri in kroži po vsem telesu. Večina alkohola v krvi se razgradi v jetrih in se izloči kot voda v urin. Le malo alkohola se izloči nerazgrajenega prek ledvic v urin oz. z izdihanjem. Alkohol se iz krvi izloča veliko počasneje, kot pride vanj. Koncentracija alkohola v krvi lahko doseže vrhunec že po nekaj minutah ali tudi pozneje, odvisno od načina pitja, od vrste pijače in od poprejšnje hranjenosti. Izločanje alkohola traja nekaj ur – po lažji pijanosti od 6 do 8 ur. Toliko časa potrebuje jetra za njegovo razgraditev. Presnove se ne da pospešiti, zato pitje kave, prhanje ipd. ne pomaga. Navadno ima človek naslednji dan po pitju alkoholnih pijač »načaka«: slabo počutje, ki ga spremljajo glavobol, šumenje v glavi, slabost in slabotnost. Alkohol je za človekov organizem strup.

Človek pije alkoholne pijače predvsem zaradi njihovega učinka na možgane. Pod vplivom alkohola namreč drugače doživlja, čustvuje in ravna. Lahko postane vesel, brezbrizen, počuti se vsemogočnega in drznega, ne zaveda se nevarnosti, hitro je pripravljen na besedni ali telesni boj, spomin se mu poslabša ali celo izgubi. Alkohol zastrupi možganske celice in otopi njihovo delovanje. Zelo hitro nastopijo motnje ravnotežja, gibanja in govora, čutila slabše delujejo in reakcijski čas se podaljša.

Ob rednem čezmernem pitju alkohola nastopi zasvojenost z alkoholom. Ta pa ni povezana samo z okvarami telesnih organov in sistemov, ampak še z vrsto drugih problemov, kot so npr. socialni (nasilje do sebe in drugih, nasilje v družini, v prometu ...), družinski (ločitev, zanemarjanje otrok in partnerja ...) in finančni.

Preverim svoje znanje

PRVI PREIZKUS

1. a, č, e, g, h, k, m, n, p, š, t
b) boli,
c) Direktorica,
d) vprašala,
f) –
i) –
j) večerjala,
l) Golouh,
o) Profesorica, | usta,
r) včeraj, | ponedeljek,
s) plavat,«
u) –
2. a) zabavo,
b) prvošolcem,
c) –
č) množenje,
d) prepovedan,
e) dežuje,
f) izvedel,
g) ringu,
h) ljudem, | pomoči,
i) Zaposlene, | zdravlila,
j) –
k) ponedeljkih, torških, | 17.00, | četrtrkih,
l) kača,
m) zveze,
n) preverili,
o) Peterlin,
p) 1,757.000
r) slaba, | lanskega,

3. Požar v Mariboru

Okrog 17. ure je zagorela stanovanjska hiša na Ljubljanski ulici v Mariboru. Tja so takoj prispeli domači gasilci, na pomoč pa so jim priskočili še gasilci iz sosednjih krajev, ki so s seboj pripeljali dodatne dihalne aparate. Božidar Hočevar, vodja intervencije, je povedal, da je bilo na terenu približno 50 gasilcev z 12 vozili.

Pri gašenju se je pojavilo več težav. Goreča hiša je bila zgrajena iz lesa, blata in slame, zato je bilo veliko gorljivega materiala. Ker so ulico, v kateri stoji hiša, ravno prenavljali, je prišlo do pomanjkanja vode, zato so morali gasilci uporabiti vodo

iz sosednjih ulic. S cisternami so morali narediti verigo, da so se zaporedne cisterne polnile med seboj.

Kljub temu so gasilci uspeli omejiti požar tako, da (lahko tudi: požar, tako da) sosednje hiše niso bile ogrožene. Na pogorišču so ostali še nekaj časa, ker so bila ponekod še vedno žarišča, ki so tlela. V tem zahtevnem posredovanju k sreči ni bilo poškodovanih. Ko je bil požar v celoti pogašen, so prišli policisti, da bi ugotovili vzrok požara.

DRUGI PREIZKUS

1. b, c, d, f, i, j, l, n, p, s, u
a) –
č) –
e) –
g) prosila,
h) –
k) –
m) torek, 2. 2., / torek 2. 2.
o) –
r) pravi,
š) Prijavnico, | oče,
t) motor,
2. a) vedeli, | mavrica, | žarkov,
b) zgodba, | vedeli,
c) nasvete,
č) medu,
d) Azteki, | Ameriki, | Sonca, | verjeli, | vzšlo,
e) Število, | 0, | tako,
f) živali, | krave,
g) zanimalo, | učitelji, | vključili,
h) odločitev, | Kras, | težka, | zdaj, | letih, | prepričana,
i) spat,
j) Slovenija, | vozilo, | potonilo,
k) plavalci, | temperatura, | °C,
l) marj, | več, | žalovati,
m) veter, | nastane,
n) mi, | ješ, | ti,

3. Učinek lotosa

Biologi so že v sedemdesetih letih 20. stoletja začeli preučevati, zakaj je površina lotosovih listov suha in čista, čeprav lebdiijo na vodni gladini, ki je lahko tudi zelo umazana. Opazili so, da

vodne kapljice, ki pridejo v stik s površino lotosovega lista, po njej zdrsrnejo in s seboj odnesejo umazanijo.

Delci umazanije tako ne ovirajo prehoda svetlobe do kloroplastov, v katerih poteka fotosinteza. Če se to ne bi zgodilo, bi zaradi delcev umazanije lahko prišlo do zmanjšanja fotosinteze. Listi, ki se »sami čistijo«, imajo še eno prednost za rastlino, in sicer se s tem s površine lista odstranjujejo tudi škodljivi organizmi, npr. glive.

Znanstveniki so v želji, da bi odkrili, kako se lahko listi lotosa »sami čistijo«, preučevali površino lotosovega lista pod elektronskim mikroskopom. Ugotovili so, da je površina hrupava, značilno oblikovana v »griček in »doline«. To jih je presenetilo, ker so pričakovali, da bo gladka. Nadaljnja analiza njene strukture je razkrila, da je vrhnji sloj lista voščen in da odbija vodo. Vodne kapljice se zaradi svoje površinske napetosti združijo v kroglice in ležijo na vrhnjih konicah hrupave površine lista kot fakirji na deski z žebji. Ker je sila trenja med površino lista in kapljico zaradi zelo površnega stika majhna, kapljica ob najmanjšem nagibu zdrsrne s lista. Če ob zdrsrnu naletijo na drobce umazanije, jih odnese s seboj.

Učinek lotosa, torej sposobnost, da se površinske plasti »same čistijo«, so znanstveniki odkrili tudi pri drugih rastlinah (pri zelju, trsu) pa tudi pri živalih (na krilih kačjega pastirja in metuljev). Vedenje o učinku lotosa se upošteva pri izdelavi raznih izdelkov, npr. prišil za kopalnice, barv za fasade in raznih vrst stekla, ki odbijajo vodo.

4. a) 2, 1
b) 7
c) 6, 4, 4, 5
č) 11, 4, 4
d) 5, 8, 6, 4
e) 5, 4, 10
f) 10, 9, 4, 10, 9, 3